

DARBININKAS

XLIII NR. 19

910 WILLOUGHBY AVE.
BROOKLYN 21, N. Y.

ANTRADIENIS - TUESDAY, KOVO - MARCH 11, 1958

Administracija Glenmore 2-6916
Redakcija Glenmore 6-7281

10 CENTU

AR KONFERENCIJA BUS — PRIKLAUSYS NUO MASKVOS

Viršūnių konferencijos reikalu jau nustota ir skaičiuoti Sovietų laiskus. Sovietų spauda tebe puola Amerikos prezidentą ir valstybės sekretorių.

Seato konferencijos proga susitiko valst. sekr. Dulles, Anglijos bei Prancūzijos užsienių reikalų ministrai. Tvirtinama, kad "abudu ministrai spaudžia Dulles rodyti daugiau nuolaidų Sovietams dėl konferencijos.

Labiausiai rankos yra suvaržytos Anglijos ministerio ir ministerio pirmininko. Anglijoje minios opinija prieš atominių bombų bandymus, prieš bazes Amerikos bombom ir raketom. Tai esą panašu į nuotakas, kurios buvo Anglijoje apie 1930, kad Hitleris jau rengėsi karui, o Anglijoje buvo populiarinamas nusiginklavimas.

Amerikos pranešime Maskvai tebėra aiškus reikalavimas svarstyti Vokietijos sąjungimo ir rytų Europos klausimus.

Amerika ir zonos Europoje

Amerika rengia pasiūlymą atnaujinti derybas dėl nusiginklavimo Jungtinių Tautų ribose. Amerika dabar sutiko atsakyti nuo nusiginklavimo klausimo visumos ir tenkintis tik dalim: atominių bandymų sustabdymu ir karinės kontrolės įvedimu tam tikroje zonoje Europoje.

Karinės kontrolės reikalas turėtų apsaugoti abidvi puses nuo staigaus užpuolimo. Amerikos dabartiniame projekte toji kontroliuojama zona turėtų apimti teritorijas nuo Reino, vakaruose iki Minsko, rytuose.

Derybos nusiginklavimo klausimais turėtų prasidėti nuo rudens.

NIXONAS SUSILAIKYS

Viceprezidentas Nixonas, pasitaręs su valst. sekretorium Dulles, neribotam laikui susilaukys nuo oficialios kelionės į Sovietus.

Amerikos milijonieriai Indonezijoje susirūpinę

Californijos — Texas naftos bendrovė ir Standart Vacuum naftos bendrovė Sumatros saloje turi naftos šaltinius daugel milijonų vertės. Ten yra Amerikos piliečių 460. Dabar naftos milijonieriai yra susirūpinę savo milijonų likimu Sumatroje. Amerikos atstovas vedė derybas su Indonezijos vyriausybe, kuri žada daryti invaziją į salą prieš sukilusių kariuomenę.

Antras toks pasaulyje tunelis

Japonai atidarė naują tunelį po vandeniu. Tunelis jungia du miestus, priešinguose krantuose, ir turi 11, 245 pėdas ilgumo. Už jį tebėra ilgesnis tik Anglijos povandeninis tunelis tarp Liverpool ir Birkenhead — 15, 044 pėdos. Japonų tunelį statant žuvo 53 darbininkai. Kaštavo 28 mil. dol. Žada juos atsiimti iš muitų per 25 metus.

Didžiausias rūpestis yra nedarbas

Bedarbių yra 7.5%. Kas parūpins jiems darbo ir atlyginimo?

Amerikos didžiausias savaitės rūpestis yra nedarbas. Vasarį bedarbių skaičius pasiekė 5,100,000. Tai 7.5% visos darbo jėgos.

Daugel darbininkų darbo neturi jau mėnesiai; kiti dirba savaiteje 3-4 dienas.

Trys milijonai bedarbių naudojami valstybine nedarbo pašalpa. Savaitinis pašalpos vidurkis 30 dol. Pašalpa mokama priklausomai nuo valstybės 20-26 savaites. Bet sausio mėn. 197, 157 darbi-

ninkai jau buvo suvartoje bedarbio pašalpas; nors naujo darbo nesurado.

Pereitą savaitę nedarbo ir ūkinio sustingimo reikalu kalbėjo prezidentas Eisenhoweris ir Kongreso nariai. Kongresmanai ir senatoriai, demokratai ir respublikonai atėjo su pasiūlymais nedarbui nuveikti. Tuo tarpu iškilto tokie projektai:

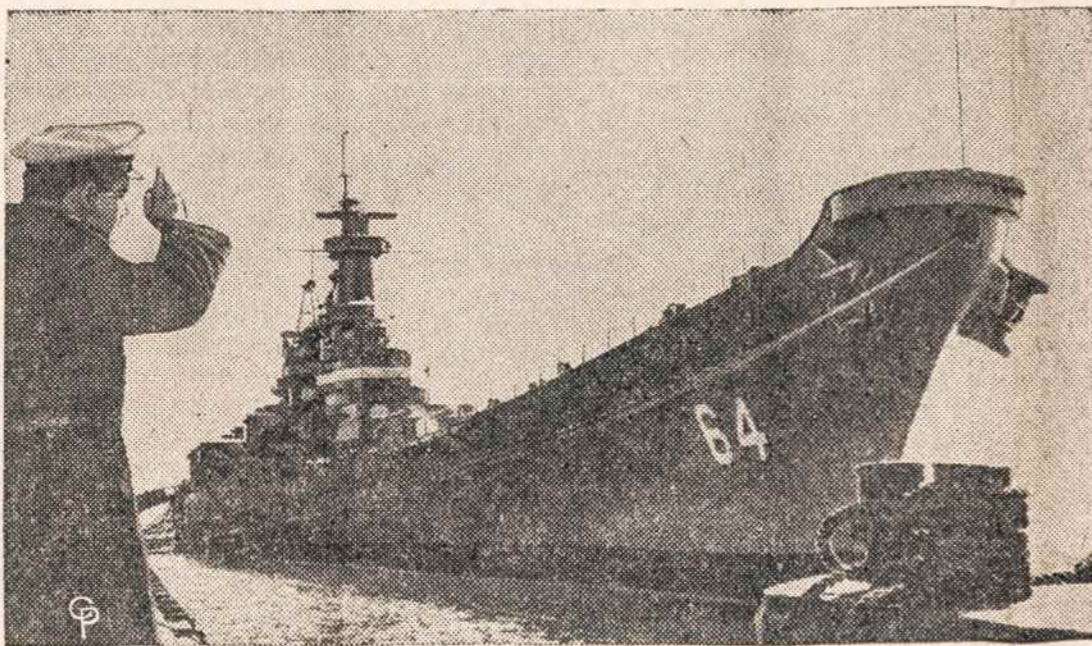
• **praplėsti bedarbių mokėjimus didesniai laikui; ištieti daugiau kapitalo į namų sta-**

tybas, kelių tiesimą; federalinė vyriausybė turi paremti pinigais nedarbo katastrofos ištiktas valstybes.

Kai kurių keliamas sumanymas sumažinti mokesčius prezidento Eisenhowerio pritarimo nesusilaukė.

• **Drabužių darbininkų streikas, tikimasi, gali baigtis iki trečiadienio.**

• **Automobilių gamyba per sausį — vasarį nukrito 30%, palyginti su pereinamais metais mėnesiais.**

ATSISVEIKINIMAS. Leit. Charles Denner, tarnauja 21 mėnesį "Wisconsin" kovos laive, atsveikina jį. Laivas išimtas iš tarnybos. Esą nuo 1895 pirmą kartą Amerika lieka be kovos laivo.

AR NASSERIS JUNGIA AR SPROGDINA ARABUS?

Nasseris, naujos Jungtinės Arabų Valstybės galva, siekia paimti į savo rankas visus arabus. Kurie jo neklauso, tuos siekia sulikviduoti. Kai nepasisekė prisitraukti Saudi Arabijos karaliaus, pradėjo prieš jį propagandą. Kovo 8 Nasseris pakartojė kaltinimą Saudi Arabijos karaliui, kad tas norėjęs nužudyti. Šalia propagandos dar atšaukė Egipto instruktorius, kurie mokė Saudi Arabijos kariuomenę. O Nasserio įkvėpta spauda pasakoja, kaip Saudi Arabijos karalius davęs Syrijos probolševikiškam saugumo viršininkui Serai 3 mil. dolerių, kad tas suorganizuotų lėktuvo katastrofą, kai Nasseris skris iš Syrijos. Nasserio spauda ir kita kaltinimą iškelia Saudi Arabijos karaliui: esą jis davęs Amerikai bazes raketom ir atominėm bombom, nors abidvi pusės tai demantavo.

Vakarų spauda jau abejoja, ar turi bent pagrindo tas Nasserio kaltinimas dėl saugumo Saudi Arabijos karaliui. Primena, kad prieš metus buvo iškile, kaip Nasseris buvo norėjęs nužudyti Saudi Arabijos karalių. Kaltinimas siekia sunieškinti Saudi Arabijos karalių, kurio autoritetas kitų arabų tarpe didelis kaip yra dideli ir jo pinigai, gaunami iš naftos. Jį nuverstį ir pastatyti "liaudies demokratiją", kuri būtų ištikima Nasserio — tokis būtų Nasserio siekimas.

DARBO REIKALAI NEW YORKE

New Yorke paskutinę savaitę buvo 432,500 prašančių sirenka į SEATO konferenciją; į ją išvyko ir valst. sekr. Dulles. Maskvos išėjimai Azijos valstybėm visai panašūs kaip Europos valstybėm, kada jos rinkosi į Nato posėdžius Paryžiuje.

VYSK. SLATKEVIČIUI PAREIGŲ ELTI NELEIDŽIA

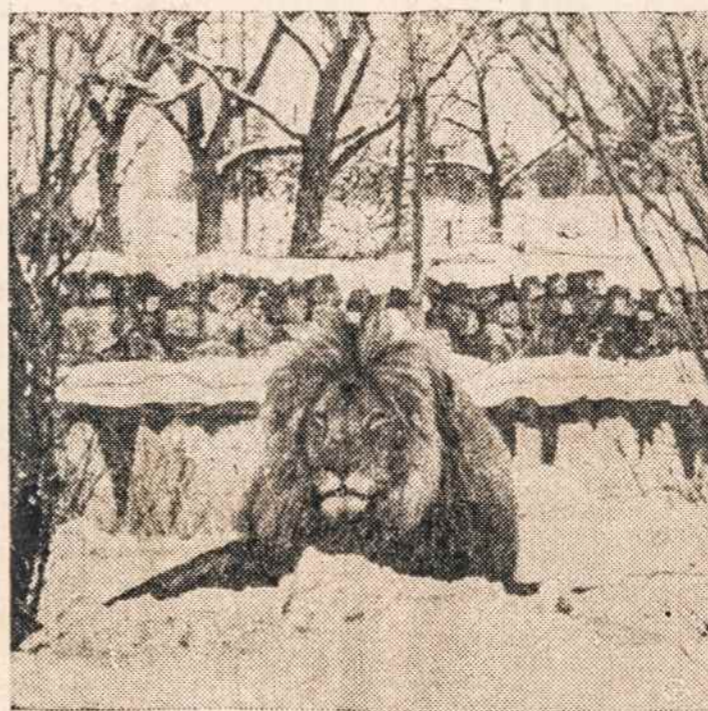
Vyskupas V. Slatkevičius, nepatikrintom žiniom iš Lietuvos, buvo konsekrutas tokiom aplinkybėm. Kaišiadorių vyskupas T. Matulionis, kuriam bolševikai neleidžia vyskupijos valdyti, pranešė Lietuvai valdantiem pareigūnams, kad jis konsekrus į vyskupus kunigą Slatkevičių. Kai kun. V. Slatkevičius Birštone, kur dabar gyvena vysk. Matulionis, buvęs konsekrutas, atėjo valdžios atsakymas, kad ji tai draudžianti. Bet faktas jau buvo įvykęs. Vyskupas T. Matulionis buvo iškvietas į Kauną aiškintis. Jam taip pat pranešta, kad vyskupas V. Slatkevičius negalės eiti pareigų.

Papildomai pranešama, kad vysk. T. Matulionis pirmąjį gavėnios sekmadienį buvo nuvykęs į savo vyskupijos, dabar valdomos kun. J. Stankevičiaus iš Kauno, sostinę Kaišiadorius ir katedroje paskelbė žmonėm, jog jis perima vyskupiją valdyti su savo pagalbininku vysk. V. Slatkevičium.

Po to sovietinė valdžia įsakė vyskupui Slatkevičiui išvažiuoti į Kauną, o vyskupui Matulioniui į Birštoną. Jeigu iš ten pasitrauktų, grasinio išvešį iš Lietuvos.

IR KINIJOJE SPAUDŽIA

Kinijos "katalikų patriotų sąjunga" išsirinko naują vyskupą "patriotą", kuris klauso Kinijos komunistų valdžios ir neklauso Vatikano. Jis išrinktas vietoj vyskupo, kuris nuo vasario 5 įmestas į kalėjimą, nes jis nesutiko atsakyti nuo ištikimybės katalikų Bažnyčios galvai.

ZVERIŲ KARALIUS — bet uždaras ir dar sniege Denver, Colorado, zoologijos sode. Su savo karališkais kailiais sveria 500 sv.

Griežtai prieš jaunus nusikaltėlius

Vienoje, Austrijos sostinėje, gyvai kalbama apie nepilnamečių nusikaltimus kaip ir New Yorke. Viešos diskusijos parodė, kad daugumas pritaria reikalavimui elgtis griežtai su jaunais gangsteriais. Kanceleris Raab kalbėjo: "Nesu priverčiamoji ar vergu darbo šalininkas šiais laikais. Tačiau manau, kad daugelį porą kartų, galvos, prieš darydami nusikaltimą, jei iš anksti žinos, jog baudžiamoj stovykloj jie turės daryti tai, ką jie turėtų daryti laisvi būdami — dirbti".

Tam priešinos tik socialistas teisingumo ministeris: esą darbo negalima paversti bausme...

• **Pašto rinkliavos kelimo iki 5 centų Atstovų Rūmai nepatvirtins. — pranašauja kongresmanas J. C. Davis. Senatas jau patvirtino.**

• **Anglai numato išskelbti iš Anglijos kasmet po 200, 000 anglų į Commonwealth valstybes. Mano, kad toki emigrantai palaikys tų valstybių politinius ir ekonominius ryšius su Anglija.**

PRANEŠIMAI IŠ LIETUVOS MAN LABAI SPAUDŽIA ŠIRDĮ

Kard. Strich Kazimiero minėjime

Chicagoje sekmadienį, kovo 9, buvo didelės iškilmės — Lietuvos globėjo šv. Kazimiero 500 metų sukaktuvės. Chicago laikraščiai "Chicago Sun-Times", "Chicago Daily Tribune" ir k. Kazimiero iškilmių aprašyma pradėjo priminimu, kad kard. nole Samuelio Strich pirmas viešas pasirodymas po

paskyrimo naujom pareigom Vatikane buvo pas lietuvius šv. Kryžiaus parapijos bažnyčioje. Iškilmingose pamaldose kard. nole Strich pasakė 20 minučių pamokslą. Kalbėdamas apie šv. Kazimierą, prisiminė ir dabartinę Lietuvą.

"Patikimos informacijos, kurias gavau apie Lietuvos vyskupų ir kunigų kentėjimus, labai spaudžia man širdį. Bet šv. Kazimiero dvasia yra su jais".

Mišias laikė vysk. V. Brizgys, lietuvišką pamokslą pasakė kun. dr. V. Rimšelis. Cedojo Dainavos antarambės ir studentų sąjunga.

Sv. Kazimiero gyvenimui priminti parapijos salėje buvo surengta senų graviūrų ir paveikslų paroda. Kard. nole Strich ją taip pat aplankė.

Vakare Seserų Kazimieriečių aukštesniojo mokykloj buvo minėjimas. Atidarė kun. dr. A. Juška. Invokaciją sukalbėjo prel. Ig. Albiavičius. Paskaitą apie šv. Kazimierą skaitė S. Sužiedėlis. Buvo speciali knutata apie Kazimierą — deklamacija, pritarianti smuiko ir vargonų muzikai. Jos žodžius ir pastatymą parūpino A. Rūkas, scenovaizdį dail. A. Valeška, smuiku Matiuokas, deklamaciją takt. Kevelaitytė, Ni-vinskaitė, Vilutienė, Dikins, Rūkas.

Vakare Chicago televizija rodė vaizdus iš iškilmių bažnyčioje.

Šeštadienis ar sekmadienis?

New Yorke taryboje ketvirtadienį buvo pasiūlytas įstatymas leisti New Yorke prekybininkams, kurie švenčia šeštadieniais, prekiauti sekmadieniais. Taryboj balsavo 14 už ir 7 prieš. Už balsavo 11 žydų ir 3 protestantai, prieš 7 katalikai. O trys katalikai neatėjo į posėdį, tad nesamais jų balsais ir buvo priimtas įstatymas, nes įstatymai reikalingi du trečdaliai.

Po balsavimo dar tebeina ginčas. Žydų rabbi pasisakė, kad tikėjimo laisvė reikalauja tokio įstatymo, nes negalima versti tikinčių žydų švesti dvi dienas. Katalikų arkivyskupijos kancleris Msgr. Donnellan pasisakė, kad mūsų krašte yra tradicija sekmadienį laikyti religinio susitelkimo ir poilsio diena; New Yorkas neturėtų būti išimtis šiai tradicijai. Protestantų atstovas pareiškė, kad jis pritaria įstatymo dvasiai, tačiau daugumas protestantų esą priešingi tam, kad sekmadienis būtų sukomercintas.

Portorikiečiai ir bažnyčia New Yorke

Fordhamo universiteto sociologijos profesorius paraginno New Yorke katalikų ir protestantų bažnyčias parodyti daugiau susidomėjimo ir širdies portorikiečiams. Esą atvykstančių portorikiečių 99% katalikai, bet praktikuojančių tik 30%. Apie 10% esą protestantai. Jei kur girdi pamaldas portorikiečiams suprantama kalba, visi sake si einą į tą bažnyčią dėl paprastos priežasties: "Ten aš jaučiuosi kaip namie".

Pernai atemigravo portorikiečių daugiau kaip 37,000. Viso Amerikoje jų esą jau 600,000.

• **Laivyno Vanguard raketos nepasisekė paleisti su sveltitu ir kovo 8. Neveikė mėchanizmas.**

JAI PRAŠO GYVYBES. Prancūzų karo teismas alžirietę Jamila Bouhired nutėsi mirti už dalyvavimą teroristu grupėje. Ir Jungt. Tautos pasiuntė prašymą jos pasigailėti.

Alžire sukilimas eina jau pusketvirtą metų. Prancūzai paskelbė, kad per tą laiką alžirietė žuvo 59,000, į nelaisvę paimta 42,000; prancūzų žuvo 5,360, sužeista 11,000; civiliinių gyventojų žuvo ar dingo 23,600. Tik per paskutinį vasarį alžirietė žuvo 3000, patys prancūzai neteko 300 užmuštų ir 700 sužeistų. Pinigais karas kas metai kaustuoja po vieną milijardą dolerių.

Prancūzijos vyriausybės programa

Vyriausybė mano, kad alžirietė didžiausia nepasitenkinimo priežastis yra ūkinis skurdas. Iš 6 milijonų galinčių dirbti bedarbių yra 650, 000. Kad duotų visiem darbo ir pakeltų krašto ūkinį gyvenimą, vyriausybė yra suplanavusi ūkinę programą. Jos įvykdymas per 10 metų atsieitų 9.5 milijardus dol. Programai vykdyti betgi reikia dviejų dalykų: žinoti, kad Alžiras išliks Prancūzijos rnkose; turėti tai programai pinigų. Nė vienas, nė kitas nėra tikri dalykai.

Prancūzijos katalikų ganytojai ir Alžiro sukilimas.

Prancūzijos kardinalai ir arkivyskupai kreipėsi į vyriausybę, ragindami "vengti ekscesų, priešingų natūralinei teisei ir Dievo įsakymam".

Misijų valdytojas kardinalas Achille Lienart, Lilio arkivyskupas bei Prancūzijos kardinalų, arkivyskupų pirmininkas, paskelbė: "Jeigu Alžiro tauta nori būti skyririum nuo prancūzų tautos, mes neturime teisės pasakyti, kad Bažnyčia yra priešinga nepriklausomybei šios tautos lygiai kaip ir kitų tautų nepriklausomybei".

Kyla ir kitos kolonijos

Prancūzų Vakarų Afrika pareikalavo didesnės nepriklausomybės — visiškos autonomijos vidaus reikaluose, valdžios prancūzų civiliniam tarnautojam.

Prancūzų Vakarų Afrika yra didesnė už Indiją savo teritorija. Gyventojų joje tik 18,840,000 — afrikiečių ir 83, 200 baltų.

Prancūzija Europoje liko paskutinė tokio masto koloninė valstybė.

Motina sūnaus išdaviko, kuris ją išvijo iš namų

Visai nepastebimai prabėgo a. a. Marijos Sniečkuvienės mirties 10 metų sukaktis. Ji mirė 1948 sausio 28 Vokietijoje. Hanau D.P. stovyklos Hgorinėje, ir ilsisi Hanau miesto kapuose.

Sios tautos Lietuvos ūkininkės ir gal vienintelės lietuvių tautos istorijoje lietuvių motinos, pergyvenusios tokią skaudžią tragediją dėl savo tėvynės išdavusio sūnaus, mirties sukaktis a. a. žurnalisto Jono Grigolaičio, kuris ilsisi toje pat Vokietijoje, likusį neatpažintą straipsnį. Jis buvo parašytas a. a. M. Sniečkuvienės mirties dieną ir kita diena buvo pasiūstas amerikiečių leidžiamam vokiečių kalba Vokietijoje laikraščiu "Die neue Zeitung", bet tu pat metų vasario 11 laišku buvo grąžintas atgal ir tarp kita ko paaiškinta: "Mes tą straipsnį skaitėme su didele užuojauta, tačiau, gaila, nesame tokiose sąlygose, kad galėtume jį spausdinti".

Štai tas straipsnis (verčiu iš vokiečių kalbos):

VIENOS MOTINOS TRAGEDIJA

Sausio 27 Hanau D.P. stovykloje mirė 85 metų senutė, galingiausiojo okupuotosios Lietuvos žmogaus, komunistų partijos centro komiteto generalinio sekretoriaus Antano Sniečkaus motina. Prieš savo mirtį gulėdama ligos patale, ji prakeikė tą dieną, kurią ji suteikė savo jauniausiam, kadais mylimiausiam sūnui gyvybę. Šis sūnus daug prisidėjo prie to, kad ji, senutė moteris,

Nuo M. Sniečkienės mirties 10 metų

JURG. EZERIETIS

liko be namų, o jos tėvynė paskeno neišmatuojamame varge.

Sniečkuvienė buvo paprasta, pasiturinti ir visoje apylinkėje gerbiama ūkininkė. Ji išauklėjo 4 sūnus ir 3 dukteris. Pirmojo pasaulinio karo metu Sniečkų šeima buvo atvežta į vidurinę Rusiją, kur tėvas, pamaldus žmogus, numirė. Vaikai lankė ten gimnaziją. Jauniausias Antanas ten suėjo į santykius su komunistais ir, grįžęs į Lietuvą, ėmė platinti komunistines idėjas. Dar neturėdamas 17 metų, buvo suimtas, bet pabėgo į Sovietų Rusiją, ten buvo apmokytas ir vėliau vėl sugrįžo slapta į Lietuvą. Dėl komunistinės veiklos buvo vėl suimtas, teismo nubaustas ir vėliau, apsieikiant su Rusija politiniais kalniais — Rusijoje kaltintais lietuviams kunigais, — pateko mainais į Rusiją.

Kai Sovietų Sąjunga 1940 okupavo Lietuvą, A. Sniečkus vėl išėjo su Sovietų planais ir buvo paskirtas Lietuvos komunistų partijos centro komiteto sekretorium, o tuo pačiu ir galingiausiu krašto žmogum. Šioje vietoje jis yra ir šiandien — galingiausias žmogus, didžiausias savo tautos išdavikas.

Senutė motina labai daug įskentėjo dėl savo kadais labiausiai mylimo sūnaus. Jau savo jaunatvėje jis atsiskyrė nuo šeimos ir visiškai atsidavė bolševikų idėjoms, pasidarydamas ru-

siškojo imperializmo aklu irančiu. Kai jis pasidarė aukščiausias susovietintos Lietuvos žmogus, senutė motina nutarė jį aplinkyti, norėdama atkalbėti nuo nusikalstamo Lietuvos išdavimo.

Visagalės partijos aukščiausiojo pareigūno butas buvo stipriai saugomas policijos. Susitikimas su policija motinai buvo sunkus mūšis. Bet vis dėlto ji buvo prie jo prileista. Pasisveikinusi jam priekaištingai pareiškė: "Tu jau negali gyventi be policijos. Anksčiau tave saugojo policija ir kalėjimų prižiūrėtojai, o dabar, kai tu save laikai galingu žmogum, ir vėl esi policijos apsuptytas". Įsitikinusi, kad jos pastangos yra visai bergėdžio, išvažiavo namo ir nenorėjo daugiau savo sūnaus pamatyti. Šis jos noras dabar jau yra išsipildęs.

Prieš prasidedant vokiečių rusų karui, Pabaltijo valstybėse prasidėjo deportacijos. Sniečkų šeima taip pat buvo paliesta: motinos senas brolis su šeima, gyvenęs jos sūnu, o taip pat pusbrolis jau buvo suimti ir į gyvulinčius vagonus sugrūsti. Kiti broliai bandė nelaiminguosius gelbėti. Sekretorei tarpininkaujant, A. Sniečkus sutiko pasiimti jį su broliais savo bute. Atvykęs rado verkiandį savo seserį ir du brolius. Jiems baimingai paklausus, kas dabar bus, A. Sniečkus sausiai atsakė: "Ko jūs jaudinatės, jei šio miesto prostitutės išsiunčiamos darbams?" Broliams pareiškus, kad ir jo broliai ir giminės deportuojami, jis šaltai atkirto, kad ir jie yra buožės ir taip pat turi dirbti. Su tuo jis ir paliko savo brolius. O jie pasislėpė ir tuo išvengė deportacijų.

Kai vokiečiai įvygiavo į Lietuvą, Sniečkus su visais Sovietų pareigūnais pabėgo į Maskvą. 1944 sugrįžęs su raudonąja armija, vėl pradėjo deportacijas, areštus ir kitaip manančių lietuvių persekiojimus. Karo veiksmų išstūmti iš tėviškės, jo senutė motina, broliai ir giminės, palikę visą savo turą, bolševikiško despotizmo baimės vejami, pabėgo į demokratinius Va-

karus. Jie gyvena be vilties ir be namų, kaip ir masės kitų pabėgėlių.

Kai senutė motina buvo paklausta, kodėl ji nenori vykti namo, ji pareiškė, kad ji nenori matyti nei savo nevykėlio sūnaus, nei į vargą įstuntos tėvynės, prie kurios nelaimių jis daug yra prisidėjęs.

Dabar ji ilsisi svetimoje žemėje ... J. Grigo."

TIK PO DEŠIMTIES METŲ

Tai toks tas straipsnis, kuris spausdinamas tik po 10 ties metų. Anuomet pabūgo jį spausdinti amerikietiškas vokiečiam laikraštis, — bijodamas užrūstinti bolševikinius despotus.

Šiuo straipsniu tegul bus paminėta a. a. Marijos Sniečkuvienės, kuri bėgo ne tik nuo bolševikų, bet ir nuo savo nevykėlio sūnaus vergijos, 10 metų mirties sukaktis. Kažin, ar daug tokių motinų buvo žmonijos istorijoje ir, kas supras ir aprašys jų sielos tragediją?

Šia proga, noriu paliesti klausimą, ar iš tikro a. a. M. Sniečkuvienė prieš mirtį tap griežtai pasmerkė savo nevykėlį sūnų? Teko matyti spaudoje šį klausimą švelninantį straipsnelį. Tačiau a. a. J. Grigolaitis aiškiai rašo, kad ji prakeikė (verwunschte) tą dieną, kurią ji suteikė jam gyvybę.

Man gi teko būti liudininku tokio įvykio. Dar kokį pusmetį prieš jos mirtį dr. A. Gylis, aš ir vienas Amerikos žurnalistas aplankėme velionę kambarėlyje, kur radome ją ir jos marčią. Kai ji buvo paklausta apie jos sūnų Antaną, jos veidas pasikeitė ir ji atsakė klausimu: "Ar dar jis nepastip?" Kai prof. dr. A. Gylis, tai išgirdęs, pastebėjo, kad motinai netinka taip išsireikšti apie sūnų, kad geriau būtų už jį melstis, ji atsakė: "Meldžiausi, bet negelbėjo".

Jei motina apie savo sūnų — šeimos ir tautos išdaviką — išsireiškia taip kaip gyvulį, tai lengva suprasti, kad jo buvo išsižadėjusi, jį pasmerkusi. Jei mūsų požiūriu, jis yra niekšas ir savo tautos išdavikas, tai a. a. M. Sniečkuvienė jis buvo dar daugiau — savo motinos ir giminės išdavikas, nuo kurio gelbėdama savo gyvybę, turėjo palikti tėvynę ir mirti svetimoj šaly.

TURIME IR TOKIĄ SPAUDĄ BEI ŽMONES

SPAUDA

Naujienose vasario 25 Aleksas Semeta iš Clevelando parašė ilgiausią straipsnį su kaltinimais Darbininkui, kad jis "burnoja", "negražius svaicėjimus" skelbia, "nedžentelmeniškai", "nagarbingai meta kaltinimus žmogui, kuris toli gražu jų nėra užsitarnavęs" ir tt.

Kas gi šiuo tarpu nutiko? O gi tai, kad Darbininkas spaudos apžvalgoje atsiliepė dėl Naujienose paskelbto A. Smetos pasikalbėjimo su Clevelando Alto vicepirmininku. Tame pasikalbėjime vicepirmininkas buvo pareiškęs padėką Naujienom, kad "duoda vietas" tokiems pasikalbėjimams, pridėdamas, kad "kitur to pasigendame", ir pabrėždamas taip pat, kad "turime ir tokią spaudą bei žmones, kurie tą laisvės kovą sąmoningai trukdo ir tai lietuviškas vardu".

Darbininkas pastebėjo, kad Alto sk. vicepirmininko žodžiuose yra kaltinimas kitai spaudai, kad ji "neduodanti vietos" tiki tu, ką sako. Ar tikslu tokius kaltinimus svaidyti kaip tik Alto vardu dar prieš Vasario 16?"

Šitos pastabos susilaukė Naujienų bendradarbio atsiliepimų, kurie rodo didelę drąsą, bet menką kultūrą, o dar menkesnę logiką. Alto Sk. vicepirmininkas, kuriam Naujienų bendradarbis, sakosi, skambines dėl Darbininko pastabų, atsisakė ką nors pasakyti. Tuo išmintingu pasielgimu, deja, nepanorėjo pasekti Clevelando korespondentas, mėgindamas gelbėtis žodžių tvanu, tu savo žodžių jau nebekontroliuodamas.

Jis imasi aiškinti, kad Alto sk. vicepirmininkas, kalbėdamas apie spaudą, trukdančią

ZINIOS IS LIETUVOS

VĖL PRIVERIA DURIS IS LIETUVOS?

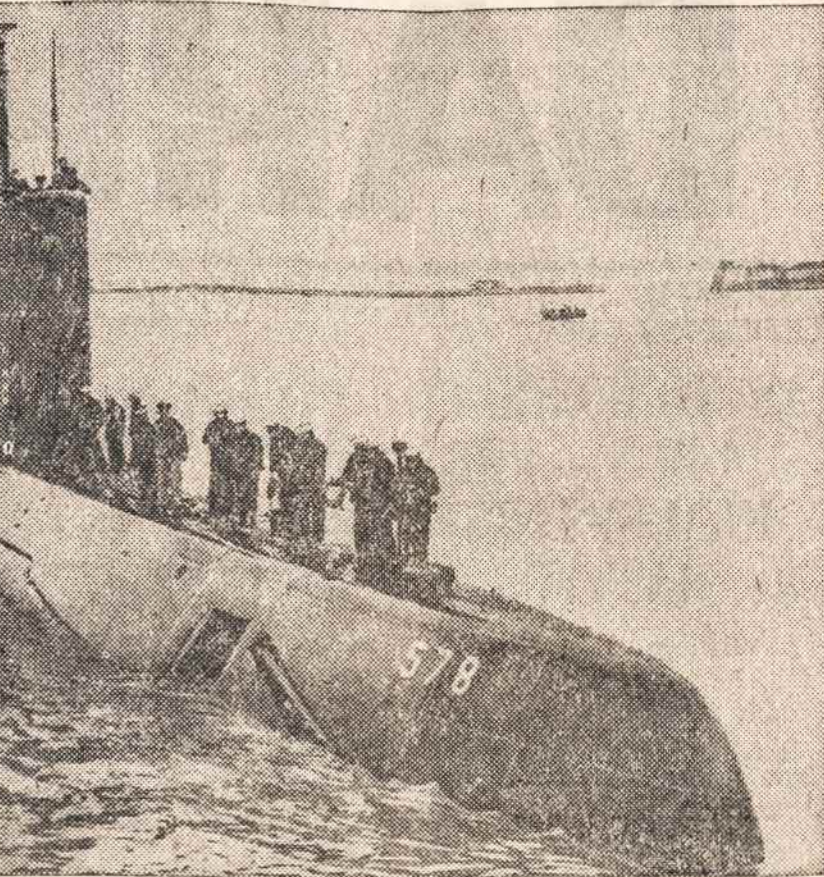
Pastaruoju metu dėl nežinomų priežasčių pasunkėjo sovietinės spaudos gavimas iš Lietuvos. Net ir oro paštu siunčiama "Tiesa" iš Vilniaus keliauja netiesiai ir Vakarais, Berlyną ar Rygą ir Stockholmą, bet pirmą siunčiama į Maskvą, kur ji ilgai užlaikoma.

Vienkiemius iškelia Kauno užtvankos darbus vykdančiam, vienkiemius, kurie atsiarstų būsimosios "juros" dugne, dabar jau iškelia. Oficialiai skelbia, kad jie nėra verčiami keltis į kolektyvines gyvenvietes.

Lietuva — etalo čempionas Armenijoje įvyko stalo teniso pirmenybės. Iš aštuonių aukso medalių lietuviai laimėjo 4. Vyryčėmpionu vardas teko kauniečiui R. Paškevičiui, moterų dvejetu N. Ramanauskaitei su R. Paškevičium.

Meno paminklai apiešti Vilniaus "Tiesoje" Pr. Gudynas kaltina, kad nors yra dvi

• Vokietijoje didelis skandalas dėl sukčiavimo loterijoje, kurioj valdininkai sukčiai pridarė valstybei pusę milijono dol. nuostolių. Suminti 13. Tokios didelės apgaulės nebuvo per 10 metų.

SKATE, tretysis JAV atominis povandeninis laivas, perplaukė Atlantą per 8 dienas ir 11 val.

RASO ALMUS

meno paminklų valdybos, viena prie architektūros komiteto, kita prie kultūros ministerijos, tačiau daugybė tapybos, skulptūros ir taikomosios dailės kūrinių nyksta be globos. Esą apsaugos žmonės rūpestingai saugoja kai kur dvarų rūmus, bet nesirūpina liaudies antkapiniais kryžiais, koplytstulpiais, koplytėlėm. Esą "kulto namuose" tebedunko meno retenybės. Siu- lo rinkti meno paminklus, o

juos restauruoti leisti tik specialiam. Maskvos pavyzdžiu reikią įsteigti centrinės dailės restauravimo dirbtuves.

Prieš rusišką skonį "Tiesoje" M. Karpavičiūtė, "Lelijos" fabriko darbininkė, smerkia lietuviškas šeiminkes, durios savuosius butus įrengia rusiškai. Prikiša jom jaukumo ir skonio stoką. Ji kalba tai ypačiai sovietinėj tvarkoj užaugusiom

GYVATĖS HIPNOZĖJE

Mato, kad konferencija nenaudinga, bet nuo jos neatsisako. Paimti iniciatyvą ir savo rankas ir konferencijai duoti savas sąlygas — to lig šiol taip pat nematyti. Gyvatės akys pagauna žvilgsnį paukščio, kuris nesirūpina, kad vyriausybės yra susirūpinusi Sovietų pasiūlymais atvykti į Washingtoną. Susirūpinusi dėl dviejų priežasčių. Viena Sovietai, tariamai sudarydami prezidentui palengvinimą, kad jam nereiktų vykti kitur, tuo stiprina propagandą už konferencijos reikalingumą. Antra, Bulganino, Chruščiovo priėmimas Amerikoje reikš sutikimą su tuo, ko valst. sekr. Dulles kaip tik bijojo — sudarys įspūdį, jog šaltasis karas jau yra praėjęs. O tai — sako Schmidt — sukels nesupratimus tarp amerikiečių ir "tarp sovietinės agresijos aukų rytų Europoje, kuriom vyriausybė yra įsipareigojusi eventualiu išlaisvinimu".

Jei taip, tai logiška būtų laukti, kad vyriausybė pasakys deku už garbę ir pasiūlys kitoj vietoj susitikti. Bet ne. Vyriausybė pareiškia, kad tam pritaria, nors esą galėtų ir kitur nuvykti.

Tokioje hipnozės padėtyje atrodo paradoksalus, kad atena biznio firma (International Latex Corporation) ir reklaminiu budu per N. Y. Times ragina iš tos hipnozės išsivaduoti; ką paimti iniciatyvą ir savo rankas ir Maskvos siūloma konferenciją paversti monumentalią laisvojo pasaulio vienybės demonstracija prieš raudonąjį kolonializmą.

Amerikos valst. sekr. Dulles labai teisingai pasakė, kad Maskvos siūloma konferencija yra apgaulė ir vaidinimas. Spauda labai aiškiai demaskavo, ko Sovietai tokiu vaidinimu nori. Tačiau iš tos pačios spaudos susidarė įspūdis, kad konferencija bus, tame vaidinime teks dalyvauti ir reikia tik ruoštis prieš jau tam gerai pasiruo-

šiusius Sovietus. Dana Adams Schmidt (NYT) pabrėžia, kad vyriausybė yra susirūpinusi Sovietų pasiūlymais atvykti į Washingtoną. Susirūpinusi dėl dviejų priežasčių. Viena Sovietai, tariamai sudarydami prezidentui palengvinimą, kad jam nereiktų vykti kitur, tuo stiprina propagandą už konferencijos reikalingumą. Antra, Bulganino, Chruščiovo priėmimas Amerikoje reikš sutikimą su tuo, ko valst. sekr. Dulles kaip tik bijojo — sudarys įspūdį, jog šaltasis karas jau yra praėjęs. O tai — sako Schmidt — sukels nesupratimus tarp amerikiečių ir "tarp sovietinės agresijos aukų rytų Europoje, kuriom vyriausybė yra įsipareigojusi eventualiu išlaisvinimu".

Jei taip, tai logiška būtų laukti, kad vyriausybė pasakys deku už garbę ir pasiūlys kitoj vietoj susitikti. Bet ne. Vyriausybė pareiškia, kad tam pritaria, nors esą galėtų ir kitur nuvykti.

Tokioje hipnozės padėtyje atrodo paradoksalus, kad atena biznio firma (International Latex Corporation) ir reklaminiu budu per N. Y. Times ragina iš tos hipnozės išsivaduoti; ką paimti iniciatyvą ir savo rankas ir Maskvos siūloma konferenciją paversti monumentalią laisvojo pasaulio vienybės demonstracija prieš raudonąjį kolonializmą.

ERDVĖJE PER ARTIMUOSIUS 10 M.

Dornberger. Žmogus kelias oro laivais kaip šiandien povandeniniams

Vokietijos raketų pionieriai dabar Amerikoje. Labiausiai pagarsėjęs yra dr. Braun. Vasario 1 dienos satelitas jį padarė dienos žmogum. Jo vardas nustelbė jo buvusį viršininką dr. Walter Dornberger, kuris taip pat yra Amerikoje.

Dorberger, buvęs Panemuende raketų stoties viršininkas, Amerikoje nenustojė domėjėsi raketų ateitimi. Pasikalbėjime su AP jis priminė tą amžiną reiškinį, kaip vieni nerimsta ir ieško pažangos, naujų atradimų, kiti stengiasi juos draugiškai sulaukyti, visokiom nelaimėm gąsdindami.

"Kai mes Vokietijoje rengėmės paleisti savo pirmąsias raketas, mokslininkai iš Berlyno mus išpėjo ir reikalavo nuo tokio mėginimo atsisakyti. Mum sakė: viršutiniuose sluokniuose yra gausu deguonies ir vandenilio; ten raketa sprogs su bausiu trenksmu — aš laukiu dar ir šiandien ano sproginio".

Šiandien daug gal net per daug kalbama apie kosminius spindulius ir meteorus, tesė Dornberger toliau. — Bet geriau nukelti ir erdvę ir ten pažūrėti, kaip iš tikrųjų ten yra.

Dornberger mano, kad per 10-15 metų žmonės galės keliauti erdvėje, prileidžiant, kad bus pakankamai pinigų visokiems reikalingiems pasirengimams. Nepakanka to, kad į mėnulį būtų nušautas koks geležgalis. Reikia, kad žmonės ten galėtų keliauti ir judėti iš vienos planetos į kita.

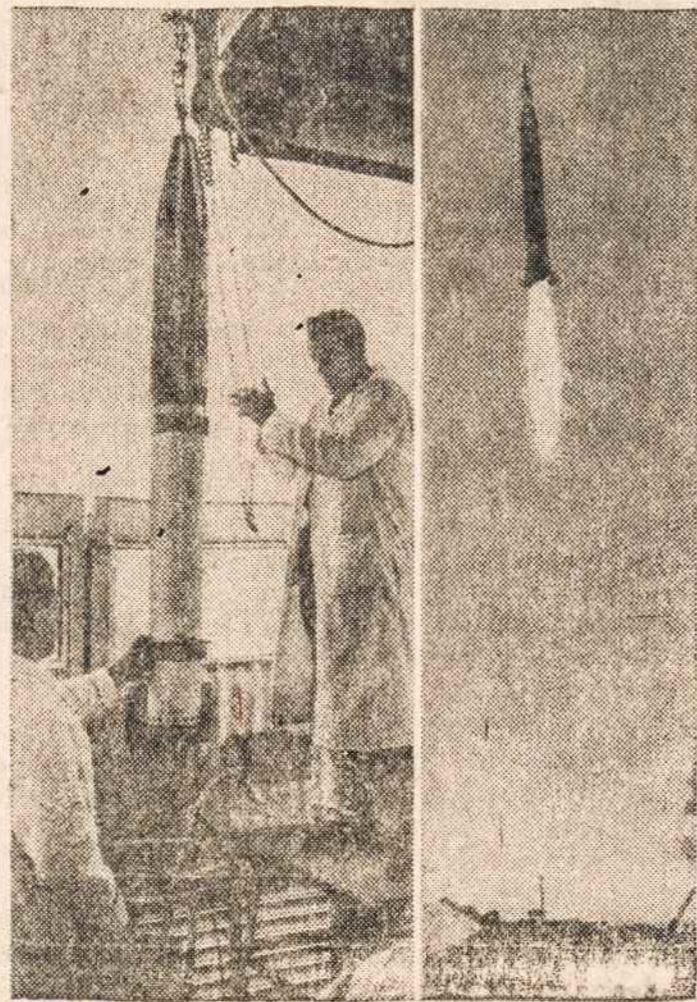
Artimiausias uždavinys bus pasiūsti į erdvę didelius satelitus. Dabartinėm raketom jau galima pasiūsti į Marsą 20 svarų satelitą, į mėnulį 200. Tolimesnis žingsnis bus pasiūsti raketą apie mėnulį. Tai bus galima padaryti jau per dvejus trejus metus. Paskiau tektų pasiūsti raketą aplink Marsą, kuri gal pasisektų sugrąžinti atgal į žemę. Pagaliau reiktų siūsti milijonus satelitus į erdvę, kokios

30.000-40.000 svarų. Tik po tokių bandyimų jau galima galvoti apie žmogaus pasiuntimą, oro laivą, kuris turės kaštuoti daugel simtų milijonų dolerių.

Žmogus pirmą turį išmokti satelito greičiu skraidyti ir iš ten sugrįžti į žemę, paskiau galvoti apie Marso ar Veneros aplankymą.

Raketos galima panaudoti ir vietiniam žemės susisiekimui. Taip, žmogus raketa galėtų pasiekti iš New Yorko iki San Francisco per pusantros valandos. Oro laivai bus įtaisyti taip erdvės ir patogūs kaip šiandien povandeniniai laivai.

Korespondentų klausimas, ar erdvė nukariauti nepasisektų greičiau, jei Amerika bendrai su Sovietais toje srityje dirbtų — Dornberger atsakė: būtų beprasmiška su Sovietais bendradarbiauti, nes jie vis tiek nuosirdžiai nebendradarbiaus; jiems erdvė bus svarbi kaip karinis objektas, kuris turi savo paslapčių.

EXPLORER II: pirmam vaizda (k.) keliamas į raketą, antrame — nesamas raketos. Bet jį ai, sakoma, sudegęs.

DARBININKAS

Published Semi-Weekly except holiday weeks, when issued weekly

THE WORKER (Title Copyright) By FRANCISCAN FATHERS Eina nuo 1915 metų. 1951 sujungė AMERIKA, LDS ORGANĄ DARBININKĄ ir LIETUVIŲ ŽINIĄS.

Second-class mail privileges authorized at Brooklyn, N. Y.

Table with subscription rates: Domestic yearly \$6.00, Foreign yearly \$10.00, etc.

Laukiamoji redakcinė komisija. Vyr. red. S. SUZIEDELIS. Straipsniai ir korespondencijos redakcija taisyti...

Maskvos gundymas ir Vatikanas

Maskva laiko savo didžiausiais priešais dvi galybes. Viena iš jų yra Amerika.

Amerikos galybė palausti Maskva turi išmėgintą sistemą, kurios pagrindinė priemonė yra propaganda.

Ir Maskvai sekės. Propagandos tikintieji, kiek Amerikos mokslininkų, rašytojų, politikų skelbė pareiškimus, naudingus Maskvai, bet ne Amerikai.

Jei ne Maskvos akiplėškumą, kuris sugėdindavo ir jos šalininkus Amerikoje, o tikriems amerikiečiams pažadindavo jų ambicijų ir sukrutimą; jei ne Vals. sekr. Dulles minties blaivumas ir atkaklus jos laikymasis, jei ne Dulles atsparumas bet kokiai propagandai ir Maskvos bei New Yorko kritikai.

Amerikai nelengva, nes ji negali nežūrėti opinijos, o opiniją lig šiol labiau valdo sovietinė propaganda.

Vatikanas yra Maskvos priešas. Stalinas jį mažiau vertina. Su pasityčiojimu jis teiravosi: o kiek gi popiežius turi divijų?...

Kol Sovietai yra ateizmo čempionas, koks gali būti bendradarbiavimas Bažnyčiai? Kol Sovietų Sąjunga stengiasi išlaikyti ir išplėsti savo kolonializmą karo žygiams, koks begali būti demokratiškai Amerikai bendradarbiavimas su Sovietais taikos išlaikymo srityje...

Be taip atsakyti Amerikai nelengva: savo žodžius bei žygius ji turi derinti ne tik su Amerikos gerove, bet ir su — opinija. Kas kita Vatikanui: opinija jo neveikia, ir jis savo sprendimus derina su kat. Bažnyčios gerove ir su tiesa.

galimi "esminiai susitarimai" taikai išlaikyti.

Dar prieš tai šveicarų spauda minėjo sovietų vizitą Vatikano nuncijui. Jau po to septynių iš Lietuvos maldininkų apsilankymą Romoje N. Y. Times korespondentas iš Romos įvertino taip pat kaip Maskvos pastangas ieškoti ryšių su Vatikanu.

Tarp katalikų atsirado vienas kitas teologas kurie įrodinėjo, kad bendradarbiavimas su komunizmu galimas. Eilinis katalikas žinojo seną tėvų patarimą: neik su veniu obuoliauti. Daugelis kreipė akis į Vatikaną.

Vatikanas, kaip pastebi dabar NYT korespondentas, bolševikų gundymus ignoravo. Vatikanas nedavė jokio ženklų Gromyko siūlymus išgirdęs. Tik kai kurie pareigūnai priminė, kad katalikų Bažnyčios istaiga tikėjimo ir doros dalykam yra pasmerkusi komunizmą kaip materialistinį ir marksistinį mokslą.

"Net pasikalbėjimas apie bendradarbiavimą yra neįmanomas, kaip buvo pareikšta Vatikane, kol Sovietų Sąjunga yra ateistinio materializmo čempionas", referuoja NYT korespondentas.

Kol Sovietai yra ateizmo čempionas, koks gali būti bendradarbiavimas Bažnyčiai? Kol Sovietų Sąjunga stengiasi išlaikyti ir išplėsti savo kolonializmą karo žygiams, koks begali būti demokratiškai Amerikai bendradarbiavimas su Sovietais taikos išlaikymo srityje...

Be taip atsakyti Amerikai nelengva: savo žodžius bei žygius ji turi derinti ne tik su Amerikos gerove, bet ir su — opinija. Kas kita Vatikanui: opinija jo neveikia, ir jis savo sprendimus derina su kat. Bažnyčios gerove ir su tiesa.

Maskva anglų kalbos translacijos 1958 II, 18 ool1 val. Greenwich laiku komentavo Dulles pareiškimą dėl Lietuvos ir kitų Baltijos valstybių.

"Geriausi santykiai tarp kraštų ir tai buvo jau seniai žinoma, išsivysto tada, kai nei viena šalis nesikiša į antrosios vidaus reikalus. Vis dėlto yra aišku, kad Mr. Dulles neturi noro tautai pripažinti. Kasmet jis kreipiasi į sovietinių Baltijos respublikų — Latvijos, Lietuvos ir Estijos — žmones, kviesdamas juos siekti tam tikros laisvės, savo respublikose, tarsi jie dabar laisve nesinaudotų. Pastarąjį šeštadienį (Vasario 15) jis šios rūšies atsisaukimą pakartojo. Idomiusias čia dalykas yra tas, kad skatinamas Baltijos Tautos nuverstis sovietinę sistemą. Mr. Dulles tuo pat metu pripažino, kad jos turi teisę pasirinkti sau politinę, ūkinę ir kultūrinę santvarką. Šiuo atveju, ir tai vieninteliu atveju, Mr. Dulles yra visiškai teisus. Visos tautos turi teisę pasirinkti valdžios formą ir gyvenimo būdą, kuris geriausiai patinka.

Prieš 40 metų Baltijos respublikos paskelbė savo nepriklausomybę. Sov. Sąjunga jų nepriklausomybę pripažino, lygiai kaip ji pripažino Lenkijos ir Suomijos nepriklausomybę. Sov. Sąjunga nedarė pastangų tas respublikas jėga įsijungti į Sovietinę valstybę, kaip kad Mr. Dulles tvirtina buvus. Kodėl tai šios respublikos vistiek pasidarė Sovietų Sąjungos dalimi? — Jūs galėtumėte paklausti.

Tai buvo Baltijos respublikų žmonės, kurie patys tokį žingsnį nusprendė, kai 1940 jie nuvertė savo buržuazinių nacionalistų vyriausybes ir paskelbė sovietinę valdžią. Visose trijose respublikose buvo įvykdyti liaudies referendumai. Jų rezultatas — trijų Baltijos respublikų žmonių prašymas priimti į Sovietų Sąjungą. Tačiau tautai įvyko ne jėga, bet pagal žmonių valią, kad sovietinė valdžia Baltijos respublikose buvo įteigta. Maža to, kiekviena šių respublikų savo priklausomybę pasilaikė. Kiekviena turi savo vyriausybę ir kitus valdžios organus. Buvusios tradicijos išlaikytos, išskyrus tas, kurios neadekvataus teisingumo. Dabar niekas ten negyvena kito sąskaita. Tad apie kokią laisvės rūsį Dulleso kalba? Negi apie laisvę gražinti į valdžią, kapitalistus ir dvarininkus? Ko ta laisvės rūsį verta, Baltijos respublikų žmonės labai gerai žino. Kaip tiksliai ta laisvė 1940 sudarė jiems — būtinumą vieną syk ant visados ją atsikratyti. Tada jie ir padarė. Natūraliai kyla klausimas, ar Dulles

Lietuva - Dulles - Maskva

Maskvos pasisakymas dėl Dulles sveikinimo Lietuvos nepriklausomybės atstatymo sukakties proga

kalba nėra tik grynas kišimasis į Sov. Sąjungos vidaus reikalus? Tai yra tos pat rūšies kišimasis, kaip kad jeigu Sov. Sąjunga kartų nuo karto atsisauktų į JAV kurio valst. gyventojus, skatinama juos priimti sov. santvarką. Tik Sov. Sąjungai tokia mintis yra tolima. Ir Sov. Sąjungos vadai ir žmonės tiki, kad kiekvienos tautos reikalas įsteigti tokios rūšies vyriausybę, kokios nori. Jums patinka Amerikos Federalinė Vyriausybė. Ir į tai mes sakome — puiku, tegu eina reikalai kaip jums patinka. Mes norėtume, kad Amerika iš savo pusės tokį pat mastą mums taikintų. Mr. Dulles bando pasirodyti sovietinių Baltijos respublikų tautų gelbėtoju. Ko tu siekiama — tai bandymo užnerti kilpą ant kaklo žmogui, kuriam pasisekė nuo kilpos pasprukti.

(Tą pat dieną, 23:30 valandą Greenwich laiku Maskva angliskai transliavo Vilniaus Universiteto profesoriaus pastabas dėl Dulles pareiškimų. Jis, be kitko pareiškė, kad Liet., tapus Sov. S-gos respublika, padarius pažymėtinus pasiekimus, ypač kultūrinis lygis pakilęs "to an unprecedented plane". Jis pridūrė, kad daugumas lietuvių prieš sovietų santvarką emigravusių grįžo. Jis išjuokė D., kad "mes gyvename tragiškais dienais". "Mūsų tragišką dieną pasibaigė 1940 liepos mėnesi, kada kapitalistinė santvarka buvo nuversta. Mūsų respublikoje ir sovietinė valdžia buvo įteigta."

AR MASKVA ISTRĖMĖ MOLOTOVA UŽ KIŠIMĄSI Į LIETUVOS VIDAUS REIKALUS?

Pastabos dėl Maskvos atsiliepiamo į Dulles pareiškimą Maskvos pasisakyme dėl valst. sek etoriaus J. F. Dulles pareiškimą dėmesio verti keli dalykai:

(1) Maskva yra jautri Amerikos nusistatymams dėl Baltijos valstybių. Maskva viską daro, kad laimėtų Amerikos pripažinimą Baltijos valstybių užgrobitumui ir anekijai. O jei to negalima, tai bent, kad Amerika tylėtų. Tai ypačiai svarbu dabar, kada rengiasi viršūnių konferencija, kurioje Sovietai nori laimėti status quo pripažinimą rytų Europoje.

(2) Norėdami apmąstyti Ameriką ir kitus Vakarų, Sovietai stengiasi vartoti tuos žodžius, kuriuos vartoja Vakarai, ypačiai

valst. sekr. Dulles. Dulles kalbėjo apie taiką, kurioje būtų laisvė ir teisingumas. Maskvos atsakyme jau randame abu tuos žodžius. Ir ji stengiasi parodyti, kad Baltijos valstybėse dabar yra tas teisingumas ir laisvė.

(3) Norėdama pabrėžti Baltijos valstybių laisvę, Maskva patvirtina, kad Baltijos respublikos nepriklausomybę paskelbė, kad Sovietai jas pripažino ir kad šios respublikos "tą nepriklausomybę pasilaikė".

Tai yra tiesa — ir tą nepriklausomybę pripažįsta Amerika bei eilė kitų Vakarų valstybių. Bet jeigu šios respublikos ir Maskvos akyse yra nepriklausomos, tai kodėl Maskva kišasi į jų vidaus reikalus ir dabar šiuo pareiškimu? Jei šios respublikos pasilaikė nepriklausomybę, kam Maskva šiame pareiškimu jaudinasi, jeigu jos norėtų gražinti "į valdžią buv. kapitalistus ir dvarininkus"? Juk Maskvai tai turi būti vis tiek, nes "kiekvienos tautos reikalas įsteigti tokios rūšies vyriausybę kokios jos nori"?

(4) Jei Maskva sako, kad "tai buvo Baltijos respublikų žmonės, kurie... nuvertė savo bur-

žuazinių kapitalistų vyriausybes," tai ar melavo Lietuvos komunistų centro komiteto sekretorius, kuris 1940 liepos 13 skelbė:

"Pagaliau, Sovietų Sąjunga padėjo mums numesti Smetonos jungą, kurį kentėjom daugiau kaip 13 metų?"

Kada jis už tą "melą buvo pasmerktas?"

Ar melavo "liaudies seimas", kuris deklaracijoje prie Lietuvos įjungimo į Sovietų Sąjungą akto skelbė iškilmingai:

"Dabar, liaudies, padedama galingos raudonosios armijos įkūrė savo šalyje tarybinę valdžią?"

Ar "liaudies seimas už tokius prisipažinimus apie raudonosios armijos durtuvus įvedant sovietinę tvarką buvo pasmerktas? Ar buvo paskelbta, kad tai buvo prisipažinimas, išgautas kanikinimo būdu?"

O ir Molotovo ultimatas Lietuvai 1940 birželio 14, kurio pirmas punktas reikalautą atiduoti teismui Lietuvos vidaus reikalų Skučą ir kitus, o antras — ar nėra kišimasis į vidaus reikalus valstybės, kurią Sovietų Sąjunga pripažįsta nepriklausoma? Ar Molotovas yra pasiūstas

į Sibirą už šitą kišimąsi į Baltijos vidaus reikalus?

(5) Maskva būsimai viršūnių konferencijai siūlo atitraukti kariuomenes iš sveltimos teritorijos... Tegul Sovietų Sąjunga atitraukia savo kariuomenę ir policiją iš Baltijos kraštų ir leidžia pasireikšti žmonių valai pasirenkant valdžios ir valdymo formas! Jeigu Sovietai nenori atitraukti kariuomenės iš rytų Vokietijos, iš Baltijos valstybių, kitų okupuotų sričių ir leisti ten laisvų rinkimų, tai visi jų dabar kartojami žodžiai apie tautų "teisę pasirinkti valdžios formą ir gyvenimo būdą" yra tokis pat melas, apgaule kaip ir Stalino, Berijos Molotovo laikais.

Tačiau gerai, kad Maskva paskelbė savo pareiškimą dėl valstybės sekr. Dulles sveikinimo Baltijos valstybėms ir Maskva prisidėjo prie Amerikos nusistatymo išgarsinimo.

Arabai dviejuose frontuose Jungtinės arabų valstybės prezidentas Nasseris kovo 2 paskelbė, kad prisideda į valstybę ir Yemen. Syrija ir Egiptas kariuomenes sujungia. Nasseris skelbiasi, kad jis jungia arabų jėgas į "neutralistų" frontą. Prieš šį frontą susijungė Irakas ir Jordanas į Vakaram palankų frontą. Nasseris dabar puola Jordaniją ir Iraką kaip "imperialistų ir sionistų" šalininkus, veikiančius prieš arabų "vienybę". Nasseris vis daugiau veikia Hitlerio metodais.

RAUDONOJI rusų kariuomenė Kaune. Okupuoją Lietuvą. Ar ji taip pat turės pasitraukti pagal Maskvos radiją? Tai reiktų pirmiausia padaryti, kad bolševikų žodžiai nebūtų tušti ir melagingi.

PIERRE MAURICE PAMESTIEJI ROMANAS. Illustration of a man in a dark coat walking through a landscape.

(19) Iš gatvės galėjo matyti. Bet nebebuvo laiko; užteko vienos minutės apsigalvoti. Jis padarė staigų mostą žmogaus, kuris nori padaryti nepakeičiamą žygį, apie kurį šaltai galvoti yra labai sunku, ypač paskutinį momentą, kada, rodos, laisvės nebėra, kada kažkokia, tartum išviršinė jėga verčia žmogų veikti. Staiga iš visų altoriaus pusių nušvito šviesa. Švenč. Mergelė išėjo iš tamsos, sugerdama ir save abi druzės spindulių, kurios liejosi jos linkui. Taip apšviesta, ji atrodė esanti tarp dangaus ir žemės, be jaučiamo ryšio su altoriumi, ant kurio ji stovėjo. Išpūdis buvo pagaušas: Danielius, išplėtas akis, žiūrėjo į pasirodžiusį vaizdą, beveik gyvą, besišypsantį, kaip ji moka šypsotis visiems nelaimingiesiems

ta Tavo valkas!...") Ir Danielius atsiminė įvyki Tracy, atsiveikininimą naktį, gražų veiksmą, tokį naujų ir tokių pilną tikėjimo į Mariją, kurios globon ir ji atidavė jo sesute. Jis pravirko; traukiamas to malonaus vaizdo, jis priėjo prie altoriaus, pasilpo pirmaisiais laipteliais ir, nebegalėdamas išsilaukyti, krito ant kelių. Pagaliau viskas jame mirė; jis verkdamas drebojo ir, galvą padėjęs tarp rankų, verkė... Po ilgų ašarų jo dvasia atsivogavo; jis jautė po truputį išsivaduosią iš po sunkios beviltškumo naštos. Ar Dievas neatėjo pas jį kalbėti per savo Motiną? Danielius leido susigerti į jį pasigailėjimo bangoms, kurios ėjo į jį, ir malonus Kristaus veidas pasirodė jam su tokiu galingumu, kurio niekadosis jis nebuvo pažinojęs... Staiga atsiradė vienos durys. Nespėjus jam pakilti, prie jo atsistojo žmogus, apsisirengęs kunigiškais drabužiais. Jo kambatyje, jį pažadino nuo Dievo stalo einanti šviesa. Tai buvo drąsuolis, kuris dalyvavo kare kaip kapitonas ir nieko nebijojo. Jis priėjo tiesiai prie to nepažįstamo. Staiga Danielius pakėlė rankas ir ramiai, pilnu nuolankumo balsu tarė: — Ak, pone, nebijokite, aš

nesu ginkluotas! sulaukykite mane. — Kūnigas užžibino sietyną. Danielius šį kartą buvo visas apšviestas. — Ką tu čia darei? — Aš norėjau apliešti gerą jį Dievą. Tiek buvo liūdesio tuose žodžiuose, balse, žvilgsnyje, jog kūnigas sudrebėjo. Jis suprato, kad tą nelaimingąjį slegia baisi nelaimė. Švelniai jis pradėjo: — Kada aš įėjau, tu buvai par kniubęs ant altoriaus laiptų, ką tu darei? — Aš verkiau už savo nusi-kaltimą! — Jis buvo mano širdyje. Aš jau buvau pasirošęs padaryti, bet ji mane sustabdė. Ir Danielius parodė švenč. Mergelę vis tebesišypsantią ją apsupančioje šviesoje. — O, tai manęs nestebina! Ir paskui švelniu balsu paklausė: — Ar tu mylėjai švenč. Mergelę? — Aš ją buvau užmiršęs; bet Ji pakilo iš tamsos man priminti, kad aš esu pavestas jos globai. Ir Danielius parodė savo medalikėlį. — Kas tau davė tą medalikėlį? — Viena mergaitė, mano ne-

laimių draugė. Ir su karčiu šypsniu pridūrė: — Mano gimimas jau buvo nelaimė. Aš niekadosis nepažinojau nei savo tėvo, nei motinos. Mano motina — tai prieglauda! — Tu sakai, kad tavo motina buvusi prieglauda? Žiūrėk juk ne! Ta, kuri tave išgelbėjo, tavo motina. — Štai ji! Danielius jautė, kad linksta jo kojos. Jis vėl puolė ant kelių, paskui jo pečiai ėmė trūkti, ir iš jo širdies gilybės iškilo verksmas. Ir kūnigas Darmont, buvęs kapitonas Darmont, 147 pulke, stovėdamas už vagies, maišė savo ašaras su jo ašaromis. Staiga gilumoje atsiradė durys. Kūnigas suprato. Greit jis parodė Danieliui pasislėpti gilyn. — Slėpkis ten! Reikėjo slėptis. Atėjo bažnyčios tarnas, lydimas dviejų policininkų. Kūnigas kreipėsi į jį: — Ak, mano gerasis Joris, kaip man gaila! Aš jus turiu atsiprašyti. Nepagalvoju — tai nedovanotina iš mano pusės — kad šviesa galėtų patraukti dėmesį. — Klebone, aš pripriūžtu kad išsigandau! Policininkai atėję man pasakė, kad bažnyčioje turi būti kas negera, kad taip vėlai matyti šviesa.

— Pona, dėkoju jums, kad taip greitai pranešėt mano bažnyčios tarnui. Džiaugiusis matytamas, kad mano bažnyčia yra tvarkoje. Aš tikrai noriu kartais apžiūrėti bažnyčią, tai yra man lengva, nes mano kambariai sueina su zakrastija ne! Ta, kuri tave išgelbėjo, tavo motina. — Štai ji! Danielius jautė, kad linksta jo kojos. Jis vėl puolė ant kelių, paskui jo pečiai ėmė trūkti, ir iš jo širdies gilybės iškilo verksmas. Ir kūnigas Darmont, buvęs kapitonas Darmont, 147 pulke, stovėdamas už vagies, maišė savo ašaras su jo ašaromis. Staiga gilumoje atsiradė durys. Kūnigas suprato. Greit jis parodė Danieliui pasislėpti gilyn. — Slėpkis ten! Reikėjo slėptis. Atėjo bažnyčios tarnas, lydimas dviejų policininkų. Kūnigas kreipėsi į jį: — Ak, mano gerasis Joris, kaip man gaila! Aš jus turiu atsiprašyti. Nepagalvoju — tai nedovanotina iš mano pusės — kad šviesa galėtų patraukti dėmesį. — Klebone, aš pripriūžtu kad išsigandau! Policininkai atėję man pasakė, kad bažnyčioje turi būti kas negera, kad taip vėlai matyti šviesa.

Klebonas, užgesinęs visas šviesas, buvo sugrįžęs į bažnyčią. Jo pirmas žvilgsnis nukrypo į altorių; juoda būtų būvo atsilkaupusi ant paskutinio laiptoto: jo vagis! Šis atsikėlė ir priėjo prie kūnigo: — Klebone, jūs mane apsaugojote, dėkui! Kūnigas išvedė jį zakristijon. Jis ten galėjo uždegti šviesą, nebijodamas patraukti dėmesį. Jis atsisuko į tą jaunuolį: — Tu galėjai pabėgti, nes bažnyčios tarnas nebuvo uždaręs bažnyčios durų ir aš buvau nukreipęs policininkų dėmesį. — Aš negalėjau. — Kodėl tu to nepadarai? — Aš norėjau jus pamatyti... ir jus paprašyti... — Ko tu norėjai manęs paprašyti? Ar truputį pinigų?... Taip, tiesa, tu negali taip išeiti. — Ne, ne ta yra, — atsakė Danielius. Jo liūdnas, kančios iškankintas veidas žiūrėjo į savo išgelbėtoją maldaujančiu žvilgsniu. — Kalbėk, mano kūdiki! "Mano kūdiki!" Tų žodžių jėga pasiekia sielos gilumą. "Mano kūdiki!" Tai pirmąjį kartą jį taip vadino! — Ak, klebone, jei aš žinočiau, kad man gerasis Dievas atleido! (b. d.)

KŪRYBOS PRIEDAS

Kultūrininkų išnaudojimas

J. Gluosnis

Gyvenamasis laikas ir dabar reikalauja aukos lygiai iš visų, ir iš gydytojų, kunigų, inžinierių, dainininkų, dailininkų — iš visų inteligentinių profesijų.

Tiesa, čia ne be kaltės ir patys rašytojai, kultūrininkai, jeigu jie duodasi išnaudojami. Tačiau iš kitos pusės nukentėtų ir bendras reikalas, kuris kultūrininkui labiausiai rūpi.

Klausimą turi spresti tie, kurie angažuoja kultūrininkus rašytojus vienam ar kitam darbui. Jeigu koks koncertas, minėjimas rengiamas aukos principu, tai jis turi būti pritaikintas lygiai visiems programos dalyviams.

Jei mokama solistui, artistui, tai tuo pačiu turi būti sumokėta rašytojui, paskaitininkui, nes teisingumas taikintinas visiems.

Tiesa, dainininkų yra mažiau, bet tai nereiškia, kad juos reikia laikyti privilegijuotais padėtyje. Kada reikia aukos, tai ir dainininkus, ir dailininkus, ir rašytojus saisto ta pati pasiaukojimo dvasia.

klausiam komitetui ir rengs minėjimą, tai jam neateis mintis, kad paskaitininkui būtų sumokėta.

Argi paskaitininkui nereikia profesinio pasiruošimo, ar nereikia sugaisti laiko besirengiant, pakelti kelionę ir skaitymo įtampą? Rašytojas irgi prieš kiekvieną pasirodymą scenoje turi dirbti, leisti pinigų kelionei.

Kultūrininkas, rašytojas irgi yra žmogus, ir jis serga, turi būtinausių gyvenimo reikalų. Kai jis neina pas daktarą, turi mokėti. Retas ir labai retas gydytojas čia parodo platesnį reikalo supratimą ir kultūrininką gydo nemokamai.

Sios klaidingos pažiūros susidarė iš senų tradicijų. Kultūrininkai, rašytojai pirmieji atskubėjo pagelbėti savo tautai. Per Aušra, Varpa ir kitus tautinio atbudimo laikraščius jie grūmėsi dėl savo tautos ateities. Jie buvo visur, kur tik reikėjo, tuo išjudindami visuomenę, kurdami jos kultūrinį gyvenimą.

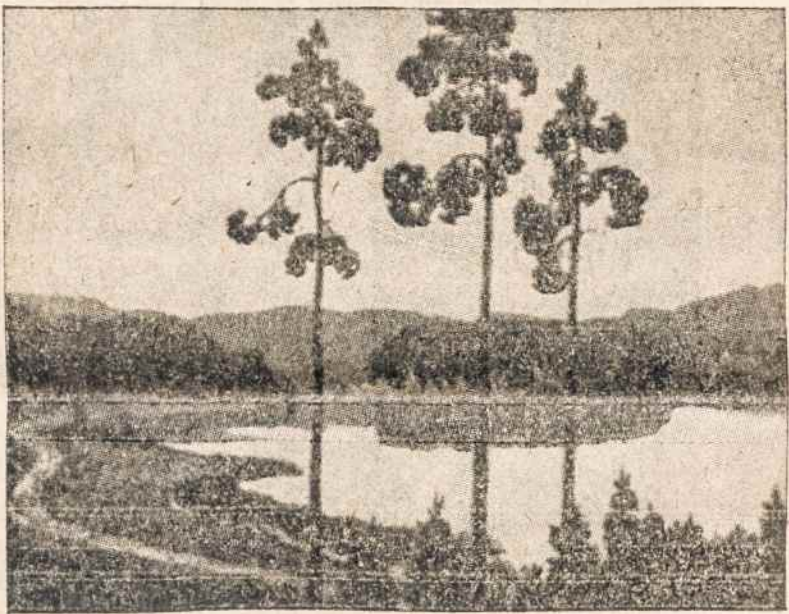
Jei šis pavyzdys būtų vienintelis, galima būtų ir neminėti. Tačiau taip nuolat kartojasi ne tik New Yorke, bet ir Chicage, Detroit, Clevelande, Bostone — žodžiu, visur kur tik yra lietuviškos kolonijos.

Dažnai rengiami koncertai, literatūros vakarai, minėjimai su paskaitomis, ir visur tas pats: paskaitininkai, rašytojai turi aukotis, o dainininkai pinigėlių ima.

Rengėjai jau su tuo susigveno, kad dainininkas burnos nepravėrs ir nešuktels neapmokėtas. Paskaitininkui, rašytojui dalyvavusiam vakare, ne pasišūlo. Taip įprasta — jis tur mokamai atlikti programos dalį. Yra atsitikimų, kad paskaitininkas už savus pinigus nuvažiuoja kokią šimtą mylių, už savus pavalgo ir grįžta, gavęs tik padėkos žodžius.

Nežiūrint šių įsisėnėjusių tradicijų, tai yra socialinė neteisybė, kultūrininkų išnaudojimas!

Kai žmogus suseraga, tai savaime aišku, kad jis mokės gydytojui, mokės kunigui, mokės ir advokatui. Bet jei jis pirminin-

TRYS PUŠELĖS — dail. A. Zmuidzinavičiaus paveikslas.

KNYGA APIE DAILININKĄ A. ZMUIDZINAVIČIŲ

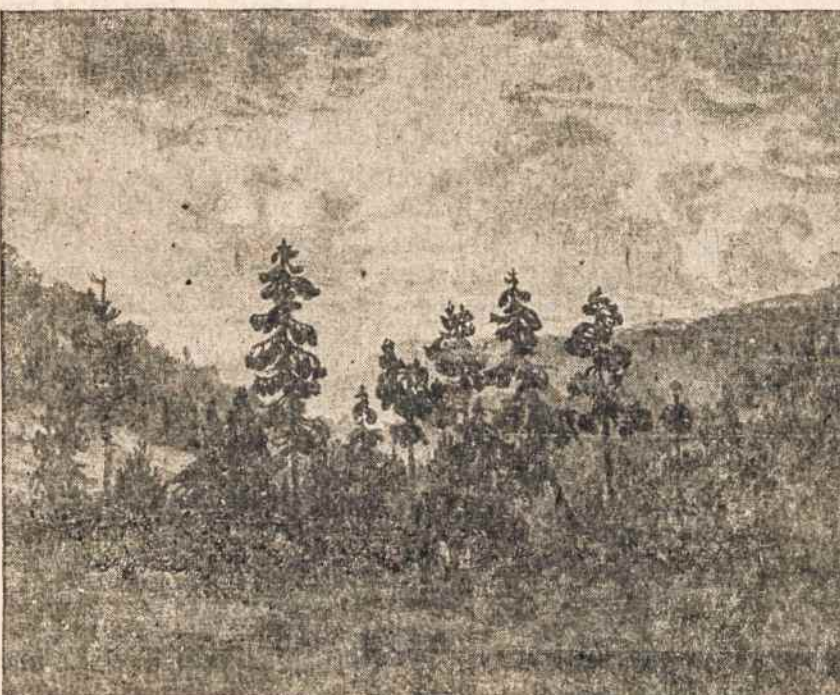
Vyresnioji lietuvių dailininkų karta, dalyvavusi pirmoje dailės parodoje (1907), sensta ir retėja. Jai priklauso ir dail. Antanas Zmuidzinavičius — žemaitis, šiuo metu gyvenęs okupuotoje Lietuvoje. Atžymint jo 80 metų sukaktį (gimęs 1876 spalio 31), praeitais metais Lietuvoje išleista plati monografija, kur sudėta kelios spalvotos ir daugybė nespaltvotų reprodukcijų.

Peržvelgus šias reprodukcijas, matosi visas dailininko ilgas kelias. Yra paveikslų, datuotų 1902-3-4 metais. Per tokį ilgą laiką dailininkas labai mažai tesikeitė. Jis savo kūrybos pradžioje sustojo prie realistinio peizažo ir toks išliko iki šios dienos.

Anuo metu, kai dailininkas

brendo, buvo daug skatinimų grįžti ir liaudį ir tuo sukurti lietuvišką stilių, išraišką. Taip beveik visi ano meto dailininkai tapė lietuviškus peizažus. Zmuidzinavičiui jie buvo artimi, ir jis pasinėrė į savo krašto gamtovaizdį, studijuodamas gamtą, jos įvairias apraiškas, daug keliaudamas. Apvažinėjo ne tik Liet., bet ir kitus kraštus, skicuodamas gamtos vaizdus. Taip jo paveiksluose pasirodė ežerai, gražios išdailintos pušelės, upės, sėliai, jūros motyvai. Tačiau jis nesistengė atsileisti gamtos gilesnės, simbolinės minties.

Būdinga jam, kad jis savo realizmą nusaldino. Ieškojo gamtoje tokių motyvų, kurie turėtų savo idilišką, vakarinį ar rytinį apšvietimą. Taip jo paveikslai gavo saldų idilišką charakterį.

REGĖJIMAS — dail. A. Zmuidzinavičiaus paveikslas, kur danguje vaizduojama Lietuvos vyčio kova su lenkų ereliu.

ri. Daugelio dėl to jis buvo mėgiamas, bet lygiai daugelio buvo papeiktas už lėkšumą, už atvirutinį meną.

Savo realizmą jis lengviau pritaipo prie bolševikinio režimo, tačiau siulomomis romantikėmis socialistinėmis idėjomis neužsikrėtė. Jis ir okupaciniais metais tapė tuos pačius ežerėlius, jūrą, saulėleidžius, sėlininkus. Režimas gi reikalavo duoklės, ir jis paveikslus pavadino tokiais vardais "Miškas valstybei", "Sienas valstybei". Kokie vardai, tokie ir paveikslai, sukurti bolševikinėje priespaudoje!

Zmuidzinavičius piešė ir portretų. Jų daugiau sukūrė prieš pirmą pasaulinį karą. Nėra jė gili išraiška psichologinė studija, bet savo nuotaiką turi. Vienas iš tokių portretinių paveikslų vaizduojančių ar patį dailininką ar Vincą Kudirką, yra Brooklyne, pažymėtas 1906 data. Jo nuotrauka įdėta į knygą, paveikslas pavadintas "Per kiaurą naktį".

Daug blogiau išėjo su sovietiniais portretais. Valdžios įsakymas, nutarė Salomėja Nerį. Portretas visai blogas, tiesiog medis, o jį dar sovietų propaganda įsidėjo į savo Amerikoje angli kalba leidžiama žurnalą.

Mūsų meno istorijoje Zmuidzinavičius užims savo vietą kaip liet. peizažistas. Nors jis ir neturi Petro Kalpoko gilumo, bet dvelkia malonia lyrine nuotaika. Jis buvo prieinamas daugeliui žmonių, ir tuo kėlė susidomėjimą menu. Per jo paveikslus, kas norėjo, galėjo eiti ir toliau ir suprasti sunkesnį meną.

Išleista monografija įvadą parašė dail. J. Mackonis. Kaip ir

BIRUTES kalnas Palangoje su Liurdo grot. Dabar Marijos statula yra išimta.

"Ant marių krašto, Palangos miestely"

Visi žinome dainą "Ant marių krašto", kur apdainuojam kaip Kęstutis surado Birutę Palangos miestelyje. Dainavo ją visoje Lietuvoje, ir čia, Amerikoje, ji skardėjo daugelyje koncertų. Dainavo ją su meile, su ilgesiu, kuris nešė į Lietuvą, į senus romantiškus laikus.

Niekas neklausė, kas tos dainos autorius, Daugelis ir nežinojo, laikė ją liaudies kūryba. Tačiau ji yra kilusi iš ano 19 amžiaus pradžios žemaičių sąjūdžio. Jos autorius — Silvestras Valiūnas (1790-1831).

Autorius buvo valstietis, bet mokslo įsigijo daugiau, negu ano metų bajorai. Mokėsi Raseinių vidurinėje mokykloje, Varnių kunigų seminarijoje ir vyriausioje Vilniaus seminarijoje. Universitetą baigė tuo metu (1812), kai žemaičiai dar nebuvo išsijudinę mokyti. Buvo baigęs kunigų seminariją, bet neėmė šventimų tarnavo žemaičiuose, rašydamas eiles.

Rašė jis ir lenkiškai, bet tie raštai nėra išlikę. Labiausiai išgarsėjo "Birutės daina" (Dūmėjimas seno žemaičio ant Birutės kalno).

Šiai istorinei dainai parašyti mintį pakišo lenku poetas Niemcevičius, kuris atskiromis dainomis apdainavo žymesnius Lenkijos istorijos įvykius. Istorija anuo metu buvo labai populiarus mokslas. Valiūnas gi, keliaudamas į praeitį, nepasinaudojo kokių istoriniu faktų, bet paėmė tik seną padavimą apie tai, kaip kunigaikštis Kęstutis pamilo paprastą mergaitę vaidilutę.

Valiūnas šią dainą parašė paprastai. Mokėdamas pats nemažą lietuvišką liaudies dainų, jos dvasią perkėlė į savo eilėraščių. Taip jo kūrinys rado kelią į lietuvių tautą. Liaudis pamėgo jo dainą dėl jos liaudiškos dvasios. Ten pasakojama apie paprastą mergaitę, apie jos rūpestį ir laimę. Tai giliai įsmigo į žmonių širdis.

Daina taip plačiai pasklido, kad po daugel metų kun. Juška, surašydamas liaudies dainas, ją įtraukė į vestuvinių dainų rinkinį.

Liaudžiai ji patiko ir dėl savo moralės, primenančios pasakų moralę. Kaimą daugiausia patraukė kukli mergaitė su savo dorybėmis, už kurias laimėjo kunigaikščio malonę. Dainų posmuose surado ir marių krantą, brolius žemaitėlius, rūtų vainiką; visa ta, kas girdima ir kitoje dainose. O su marių kraštu atėjo didieji toliai, prisiminė

visi sovietiniai raštai, taip ir šis turi daug datų, registracijų; gi savo dvasia yra sovietinis — visur pabrėžiama liaudies primatas ir jai lenkiamas dailininkas.

A. Zmuidzinavičius Amerikoje lankėsi du kartus. Čia rinko aukas Lietuvai. Visiems ano meto lietuviams padarė tikrai malonų ir gerą įspūdį. Antrą kartą atvykęs, 1923-24 buvo surengęs savo darbų parodas Chicage, Washington, New Yorke.

A. D.

kažkur esančios nepasiekiamos laimės šalys.

Eilėrašts yra gana ilgas, su anuo meto žodynu, bet žmonės atsirinko lyriškesnius posmus, dainą prisitaikė savo nuotaikai.

Valiūnas dar parašė eilėms laišką Dionizui Poškai ir skatino lietuvišką žodyną parengti kuo platesnį.

Anuo metu Valiūnas nebuvo garsus, bet žinomas. Jis paliko tik vieną populiarų eilėraščių, kuris liaudžiai atnešė praeitį: Birutę, Kęstutį, Vytautą, ir taip veikė tautos sąmone, stiprindamas jos lietuviškumą.

D.

KULTŪRINĖ KRONIKA

● Dail. Viktoro Vizgirdos surengtoji Bostone paroda susilaukė gražaus amerikiečių spaudos įvertinimo. Apie ją buvom rašę Darbininke, perspausdindami iš Boston Globe dienraščio žymaus kritiko Edgar J. Driscoll jr. vertinimo santrauką. Be to, dar dailininką gerai įvertino The Boston Sunday Herald, The Christian Science Monitor ir The Pilot. Paskutinis laikraštis plačiai aprašė dailininko gyvenimą, duodamas daug žinių ir apie Lietuvą. V. Vizgirda planuoja surengti parodą New Yorke.

● Nidos Knygų Klubas, kuris veikia Londone ir kuris neseniai išleido stambią knygą — Saują Derliaus, numato išleisti specialią seriją knygų, skirtų jaunimui.

● Dr. Jonas Balys, tautotyros mokslininkas, parengė knygą "Užburti lobiai". Leidžia Nidos Knygų Klubas Londone. Knygoje bus sudėti liaudies pasakojimai apie užburtus lobius.

● Dail. Romas Viesulas rodo didelį vėrlumą ir kūrybingumą. Šiuo metu jo kūriniai dalyvauja bent keliose parodose. Vieną jo litografiją "H. K." šiomis dienomis įsigijo Metropolitan meno muziejus New Yorke. Šis muziejus turi nuostabia grafikos kolekciją — nuo pirmųjų pradų, per Rembrandtą, Goya iki modernių grafikų.

● Liet. Rašytojų Draugijos premijos įteikimo, šventė įvyksta kovo 30, 4 v. p.p. Jau-nimo centro didžiojoje salėje. Geriausią praeitų metų knygą renka patys draugijos nariai slaptų balsavimu. Praėjus pirmam balsavimui, daugiausia balsų gavo M. Katiškio — Miškais ateina rudo, romanai ir G. Tulauskaitės — Rugsėjo žvaigždės, eilių rinkinys. Iš jų bus išrinkta viena ir premijuojama.

● Antanas Liutkus, gyvenęs Prancūzijoje, buvo surengęs savo tapybos kūrinių parodą Villefrance. Atidary-

SILVESTRAS VALIŪNAS

ISTORINĖ DAINA

Ant marių krašto, ties miestu Palangos,
Ties žemės mūsų žemaičių pabangos,
Yr aukštas kalnas Birute vadintas,
Žaliem pušelėms kaip ir apsdintas.

Ten, kol laimingos buvo dienos mūsų,
Kol buvom ponais Lietuvos, Kuršių, Prūsų,
Viežlyba, graži, kaip rožė ir rūta,
Kunigaikštienė gyveno Birutė.

Iš užgimimo ne kunigaikštienė,
Gero bajoro dukterė, ne vargdienė:
Zemčiūgais brangiais ir aukso auskarais
Nesipuikino vaikščiojant pamariais.

Ji savo darbo marškinius dėvėjo,
Trumpą rainuotą sijoną turėjo;
Ant plaukų pynės rūtų vainikėlis,
Ant balto kaklo gintaro varstelis.

Kad vieną kartą broliai susitarę
Išėjo anksti žvejoti į marę —
Sesuo, nešdama pietus lauknešėly,
Sutink jojantį kunigoikštį kely.

Tasai Jogailos dėdė Kęstutis buvo,
Kursai žemaičius valdė ir Lietuva;
Jojo tą kartą kryžievių naikinti,
Kurie išdrįso mumis užkabinti.

Reg žirvą žirgą, o šalną meškinį, —
Blizgančius rūbus, šarvus ir kilpinį;
Auksintom kilpoms su pentiniais spardė,
O žirgas žemę su pasaga ardė.

Tikrą grožybę matant meilės akia,
Gražioi Birutei tokiais žodžiais sakė:
Kas no tu esi — deivė ar mergelė,
Priimk mano ranką ant šio kelio.

ieško savo tautinės individualybės, nors pasilieka orientališki.

● Vokiečių ekspresionistų paroda šiuo metu vyksta Primitiviojo meno galerijoje New Yorke. Ją sudaro ryškiųjų vokiečių ekspresionistų kūrinių. Toje pačioje galerijoje vyksta istorinė Peru meno paroda.

● Knygos savaitė visoje Amerikoje paskelbta nuo kovo 16. Jos šūkis: "Gera knyga yra geriausias draugas ne tik šiandien, bet ir visiems laikams".

● Filmų premijos — oskarai, suteikiami Academy of Motion Picture Arts and Sciences, šiomet bus skirstomi kovo 26 d.

● Thomas Mann paskutinis didesnis romanas "Felix Krull išpažintis" yra vokiečių nufilmuotas. Filmas jau rodomas ir Amerikoje.

● Dostojevskio "Broliai Karamazovai" rodomi kino teatruose su dideliu pasisekimu. Vaidina visokių tautų artistai, jų tarpe ir Yul Brynner. Pastatė amerikiečių MGM bendrovė.

● O'Neill veikalas "Desire under the Elms" amerikiečių nufilmuotas. Veikalas yra gili šeimos psichologinė drama, kuri filme stengtasi atskleisti su visom detalėm. Šį veikalą O'Neill laikė geriausiu iš visų savo dramų. Filmas bus greit rodomas pirmajose lietuose teatruose. Jo drama "Lon days" Journey in to Night" New Yorke Broadway teatre eina antrus metus ir greit pasibaigs. Tai jo paskutinis autobiografinis veikalas, susilaukęs didelio pasisekimo. Tarp kito, verta čia prisiminti, kad O'Neill didesnę dalį savo dramų susapnuodavo.

● Metropolitan opera praeitą savaitę po dviejų metų petraukos pastatė Verdi operą "Otello". Pagrindinius vaidmenius dainavo Victoria de Los Angeles, Mario del Monaco, Leonard Warren.

Paryžiaus kardinolas minėjime

ED. TURAUSKAS

■ Vasario 16 ir šv. Kazimiero minėjimas Paryžiuje ■ Minėjimą atidarė ir kalbėjo buvęs Prancūzijos užs. reikalų ministeris R. Schumanas. ■ Dalyvavo Paryžiaus kardinolas ir augziliaras ■ Prancūzai gieda lietuviškai ■ Didelės lietuvių simpatijos

Lietuvių katalikų misijos Prancūzijoje pastangomis ir rūpesniu kovo 1 Katalikų instituto salėje įvyko šv. Kazimiero 500 metų gimimo sukakties minėjimas. Ant priešakinės sienos buvo pakabinatas Paryžiuje gyvenančio dailininko V. Kasulio šiai progai nupieštas šventojo paveikslas, kuriame pavaizduotas su kryžiumi dešinėje rankoje aukšto ūgio jaunas karalaitis puošniu rūbu apsisiautęs. Kairėje paveikslas pusėje matosi Gedimino kalnas su pilies bokštais, barokinės bažnyčios kontūrai. Paveikslas skiriasi savo koncepcija ir išreiškimu nuo ligi šiol žinomų šv. Kazimiero paveikslų.

Iškilmingam aktui pirmininkavo buv. Prancūzijos ministras pirmininkas ir užsienio reikalų ministeris Robert Schuman, pasaulinio masto valstybės vyras.

Minėjimas buvo globojamas Paryžiaus arkivyskupo kardinolo M. Feltin,

kuris susirinkimą pagerbė savo atsilankymu. Žinant tokios didelės asmenybės nesuskaitomus išsipareigojimus, yra tai retas dalykas.

Atidarydamas susirinkimą M. Schuman trumpai pabrėžė iškilmes prasme ir reikšmę, primindamas, kad lietuvių tauta šiandien kenčia nelaisvės junga ir pareikšdamas, kad prancūzai, atsilankydami šioje salėje, reiškia kenčiančiai lietuvių tautai savo užuojautą ir visišką solidarumą.

Toliau trumpoje kalboje lietuvių kat. akcijos direktorius kun. J. Petrošius įprasmino šį minėjimą, išskeldamas motyvus, dėl kurių šis minėjimas įvyko.

Lietuvos atstovas Prancūzijoje min. S. Bačkis savo neilgoje kalboje gražiai priminė susirinkusiems lietuvių tautos kančias ir lietuvių ištikimumą Katalikų Bažnyčiai visokiomis aplinkybėmis: ir savame krašte, ir partizanų kovų metu, ir tolimo Si-

biro stovyklose. Jo pacituotoji ištrauka iš J. Scholmerio knygos apie lietuvių belaisvių surengtas šv. Mišias angliškų kasyklos gelmėse Vorkutoje ne vienam iš dalyvavusių, jų tarpe ir už prezidento stalo sėdėjusiam pagrindiniam minėjimo kalbėtojiui, Paryžiaus arkivyskupo auxiliarui vysk. Rupp išspaudė ašarų.

Vyskupas Rupp savo kalboje plačiais bruožais nupiešė šv. Kazimiero laikotarpio istorines aplinkybes, apibūdino šventojo jaunystę, jo mokytojus, jo rūpestingumą valstybės reikalų tvarkyme ir jo aiškų palinkimą į dvasinių dorybių puoselėjimą. Kalbėtojas priminė taip pat

lietuvių kalbos senumą, jos giminingumą su sanskritu kalba, su kuo jis turėjo prastos apsauginti dar jaunuose metuose iš savo tėvo — kalbininko mėgėjo.

Paryžiaus Katalikų Instituto studentų choras "La Faluche" programos pajavrinimui pagiedojo keletą gražių senų ir jaunesnių kompozitorių giesmių, o užbaigai visus nustebino padainuodamas labai meistriškai St. Šimkaus "Oi kas sodai do sodeliai" lietuviškai.

Instituto salė, kurioje gali tilpti apie 500 žmonių, buvo apipilnė. Lietuviai tesudarė tik mažą dalyvių nuosimtį. Buvo daug įžymių Lietuvos draugų prancūzų ir kitų tau-

tybių, jų tarpe ispanijos ambasadoriaus atstovas, buv. Prancūzijos ministeris Lietuvoje R. Ristelhueber, buv. karo attachė pulk. J. Chabnier, Prancūzijos — Baltijos draugijos pirmininkas, Senato vicepirmininkas E. Pezet ir daug kitų.

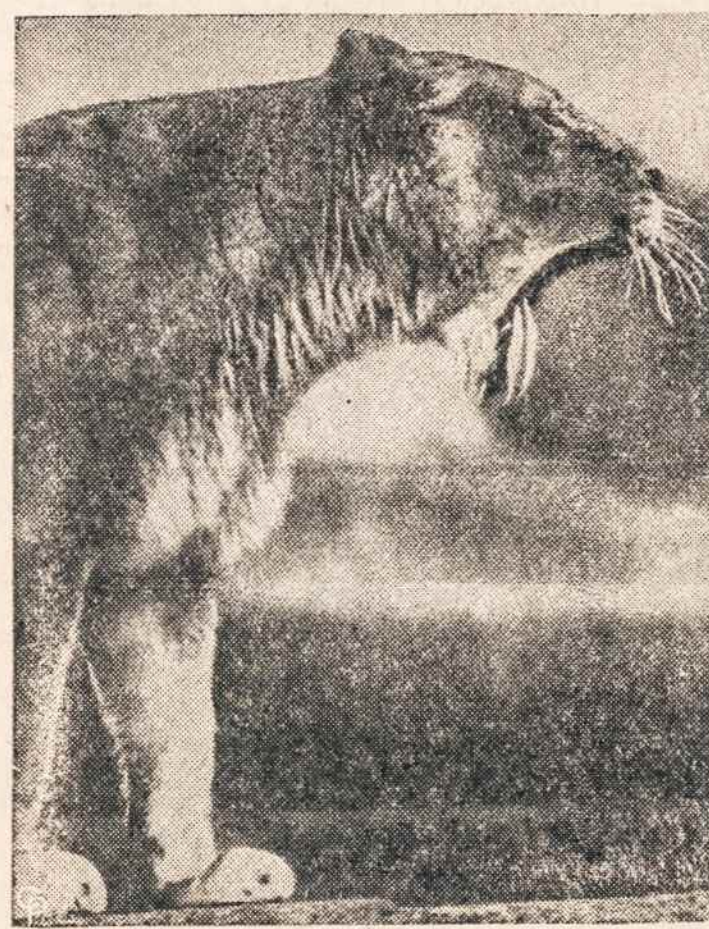
Sekmadienį kovo 2, įėjusių kopyčioje, kur kas sekmadienis lietuvių turi savo pamaldas, vyskupo Rupp vienas iš pagelbininkų Msgr. L. Gillet, aukėjo šv. Mišias ir pasakė trumpą pamokslą, kuriame ragino lietuvius laikytis savo tėvų kalbos, laikyti savo "parapijos" (misijos) pamaldas, kurios sudaro gyvą kenčiančios tėvynės priminimą. Baigdamas kun. L. Gillet lietuviškai pacitavo pirmąjį giesmės "Marija, Marija" posmą labai rūpestingai išstardamas ir kirėnuodamas.

Pamaldos buvo tikrai įspūdingos. Muzikui Užpuoleviui vargonaujant įprastos giesmės, kaip "Pulkim ant kelių" ir kitos, buvo sugiedotos su ypatingu pakilimu ir darnumu. Pats muzikas tarsi išgyveno su ypatingu pasitenkinimu, o visi ryškiai juto, kaip giesmė jų maldavimus neša aukštyn prie Aukščiausiojo Sosto.

Po pamaldų ilgai nenorėta skirstytis. Daug buvo matyti nušvitusių, patenkintų veidų, kad šv. Kazimiero minėjimas toje vietoje iš kukliausių savo skaičiumi ir savo pajėgumu lietuvių bendruomenių taip šauniai pavyko ir ilgam paliko šviesų atminimą.

Nuopelnas už šias didžias pavykusias dvigubas iškilmes beveik išimtinai priklauso Prancūzijos lietuvių klebonui kun. J. Petrošui, kuris su žemaitišku atkaklumu bei pastovumu, su pasistebėjimo ir pagarbos vertu kūklumu per kelis mėnesius, tarėsi ir rengė sakytą minėjimą, pasitelkdamas tai vieną, tai antrą savo parapietį ar parapietę, bet didžiausią našta iširėžęs tempdamas pats. Užtat šiandien gali pelnytai pasidžiaugti savo užsispyrimo ir pasiaukavimo vaisiais.

Sventė — minėjimas šauniai pavyko ir, kaip išsitarė viena lietuvaite, "Prancūzijos lietuviai šia proga buvo savo draugų prancūzų nepaprastai papaikiyti..."

PARYŽIAUS zoologijos sode liūtė patenkinta, kad jau artėja pavasaris.

KUN. A. STEPONAČIO 50 METŲ KUNIGYSTĖS SUKAKTIS

Los Angeles, Calif., šv. Kazimiero parapijos bažnyčioje kovo 23 bus retas įvykis: kan. Antanas Steponaitis atnašaus iškilmingas padėkos mišias, švėsdamas savo aukštinį kunigystės jubiliejų.

Nuo Pašešupių iki Varšuvos ir Friburgo

Kan. A. Steponaitis kilme suvalkietis, gimė 1833 birželio 15 Triobiškiuose, netoli Marijampolės, kur mokėsi pradžios mokykloje ir gimnazijoje. Teologijos mokslus išėjo Seinų kunigų seminarijoje. Į kunigus išventintas 1908 kovo 22 d. Varšuvoje. Vikariavo Igliaukoj ir Liudvinauve. Vėliau išvyko pagilinti mokslų į Friburgą, Šveicarijono, kur studijavo filosofijos fakultete, pasirinkdamas pagrindine šaka istoriją. Studijas baigė licencijato laipsniu.

Artimui ir tėvynei Didžiojo karo metu Šveicarijoje, kaip neutraliame krašte, buvo palankios sąlygos politiniam veikimui. Čia įvyko kelios liem. konferencijos, kuriose buvo svarstomi Lietuvos reikalai. Kun. A. Steponaitis buvo vienas iš ty konferencijų parengiamųjų darbų vykdytojas ir jų aktyvus dalyvis. Uoliai dalyvavo to meto veikusioje komitetuose, bet ypatingai pasireiškė "Lithuania" komitete, kuris rūpinosi šelpti lietuvius, esančius vokiečių belaisvėje. Gavęs vokiečių valdžios sutikimą, lankėsi belaisvių stovyklose, lydėdamas kilusio iš Mazosios Lietuvos vokiečių

rotmistro Stepulat. Ta proga pasinaudodamas, aplankė ir Lietuvą, suėjo į kontaktą su inteligentais. Tautiniai reikalai jis lankėsi net Danijoje. Švedijoje, kur susitiko su lietuviams, ruošė veiklos planus.

Laisvoje Lietuvoje

Grįžęs į nepriklausomą Lietuvą, buvo kapelionu K. Nauemiesčio progimnazijoje, Marijampolės realinėje gimnazijoje ir mokytoju seminarijoje. 1922 ėjo sekretoriaus ir vėliau kancelerio pareigas. 1925 buvo pasiūstas į Ameriką statomai kunigų seminarijai Vilkaviškyje aukštinį rinktį. 1926 pakeltas į kanaaninkus ir paskirtas vadovauti vyskupijos Katalikų Akcijai. 1934 perėmė Kauno kalėjimo kapeliono pareigas, kuriose išbuvo iki 1940, kada okupavo sovietai Lietuvą. 1941 paskirtas Kybartų klebonu ir 1944 rudenį priverstas išvykti Vokietijon.

Toli nuo Lietuvos, bet su lietuviams

Kan. A. Steponaitis keletą metų išbuvo Ingolstade, Bavarijoje, D.P. stovykloje, o 1950 atvyko Amerikon. Čia penketetą metų buvo seserų vizitacinių kapelionu Rock Island, Ill., 1957 vasarą persikėlė į Los Angeles, išikūrė prie lietuvių šv. Kazimiero parapijos, kuriai vadovauja kun. J. Kučingis. Čia kan. A. Steponaitis talkininkauja parapijos kunigams pastoracijoje ir yra patenkintas, kad dirba tarp lietuvių.

Ignas Medziukas

Julijos Rajauskaitės-Šušienės koncertas

Julijos Rajauskaitės Vasario 27 Rutgers New Jersey valstybės universiteto skyriuje Douglas College New Brunswick, N. J. įvyko Julijos Rajauskaitės idomus koncertas, kurį rengė muzikos fakultetas. Viso buvo atlikta 10 žymiausių kūrinių: Bacho-Siloti, Beethoveno, Liszto, Čiurlionio, Banaičio, Chopino ir Debussy. Pianistė parodė puikią kultūringą piano techniką ir didelį sugebėjimą subtiliai išjausti į kiekvieną kūrinių.

Salia to ji turėjo didelę ekspresijos jėgą, kuri reikėsi nuo tyliausių iki dramatiškiausių tonų. Tai būtų jai dar labiau pasisekė, jei vietof pusiau koncertinio piano būtų turėjusi pilną koncertinį.

J. Rajauskaitė turi išvysčiusi gili, sultinga melodinių daininųjų. Programa buvo taip sutvarkyta, jog nuo seniausio Bacho gražiai perėjo prie Debussy, Banaičio. Retai girdimas Beethoveno 32 varijacijos C min. buvo atliktos atitinkamame stiliuje. Svarbiausias ir sunkiausias kūriny buvo Liszto sonata B. min., kurį pianistė išpildė

pilnu savo pajėgumu. Iš lietuvių kompozitorių daugiausia auditorija susidomėjo Banaičio "Belaukiant ryto". Pianistė buvo šiltai sutikta, apdovanota gėlėmis. Nežūrint nepaprasto lietaus tą vakarą, salė buvo artipilnė, daugiausia svetimtaučiai iš profesūros tarpo ir jos mokinių tėvai. Buvo nemaža iš lietuvių. Kitą koncertą ji turi gegužės 11 Town Hall New Yorke. Rengia Columbia Artist Co.

J. Rikselis

MENO PARODA CLEVELANDE

Dail. Antano Rūkštelės kūrinių paroda atidaryta Clevelande kovo 8. Parodoje, kuri yra skoningai įrengta erdvioje Lietuvių Salėje, išstatyta 51 kūriny, apimęs dailininko Rūkštelės kūrybos periodą nuo 1945 metų ligi pastarųjų dienų. Visi kūriniai yra piešti aliejiniais dažais. Paroda lankoma kasdien nuo 12 ligi 9 val. vakaro, o sekmadienį nuo 2 val. ligi 10 val. vakaro. Įėjimas į parodą nemokamas.

IŠ VISUR

● Kanados nemaža lietuvių kreipėsi į Kanados vyriausybę, kad leistų iš Lenkijos atsigabenti ten likusius šeimos narius. Nuo vasario 1 imigracijos ministerio pareigas einaš Fulton sulaukė kokių šeimos narių atsikvietimą iš Lenkijos. Nors oficialiai to ministerijoje nesakoma, tačiau prašymai leisti giminėms atvykti nepriimami.

● Pavasaris šiais metais prasideda kovo 20 d. 10:06 v.v., kada saulė ties ekvatoriumi pereis šiaurės kryptim.

● Paramos bankas, kuris veikia Toronte ir turi per 1000 narių, vasario 28 savo posėdyje paskyrė 1.250 dol. lietuvių kultūrai kelti bei jaunimo lietuvių puoselėti. Iš tų pinigų Kultūros Fondui teko 200 dol., o Toronto šeštadienei mokyklai ir kelioms jaunimo organizacijoms — 1.050 dol.

● Leonardas Jurkšas, Lietuvos artilerijos majoras, savanoris, II laipsnio Vyties kryžiaus kavaličius, mirė Vokietijoje sausio 31 d.

● Latvių gen. Rudolfs Bangerskis, praeito karo pabaiigoje vadovavęs latvių ginkluotoms pajėgoms, talkininkavusioms vokiečiams, mirė vasario 24 Oldenburge nuo suželdimo eismo nelaimėje.

● Medelline, Kolumbijoje, Vasario 16 buvo paminėta retu iškilmingumu. Per radiją buvo du pusvalandžiai su muzika ir pritaikintomis kalbomis, buvo pamaldos salezių kopyčioje, minėjimas salėje, pobūvis kavinėje. Vietos laikraščiai įsidėjo bent kelis straipsnius apie Lietuvą. Medelline šiais metais laukiama atvykstant vysk. V. Brizgio.

● Jonas Gustaitis perima Toronto šeštadienės mokyklos vadovavimą. Iki šiol buvęs mokyklos vedėjas J. Širka išsikelia į Chicagą.

● Lituanus žurnalui renti komitetas šiais metais sudarytas Clevelande iš akademinio jaunimo ir visuomenės narių tarpo. Į jį įeina: pirmininkas V. Kamantas, vicepirmininkai — dr. M. Vaitėnas, A. Vaitaitis, sekretorė V. Kasperavičiūtė, išdinininkas J. Kazlauskas, narės — N. Kersnauskaitė, L. Iešmantaitė.

● Tėvų marijonų bendradarbių ir geradarių seimas bus kovo 23 Chicaguje Aušros Vartų parapijos salėje. Bus prisiminta šv. Kazimiero sukaktis.

● N. Anglijos katalikai rugsėjo 8 išvakarėse Marianpoly, Thompson, Conn., rengia Liurdo apsišvišimo 100 metų sukakties minėjimą. Dabar atskirose kolonijose organizuojami šventės rengimo komitetai.

JAU GALIMA GAUTI

"Draugo" premijuotą

PAULIAUS JURKAUS

SMILGAIČIŲ AKVARELĖ

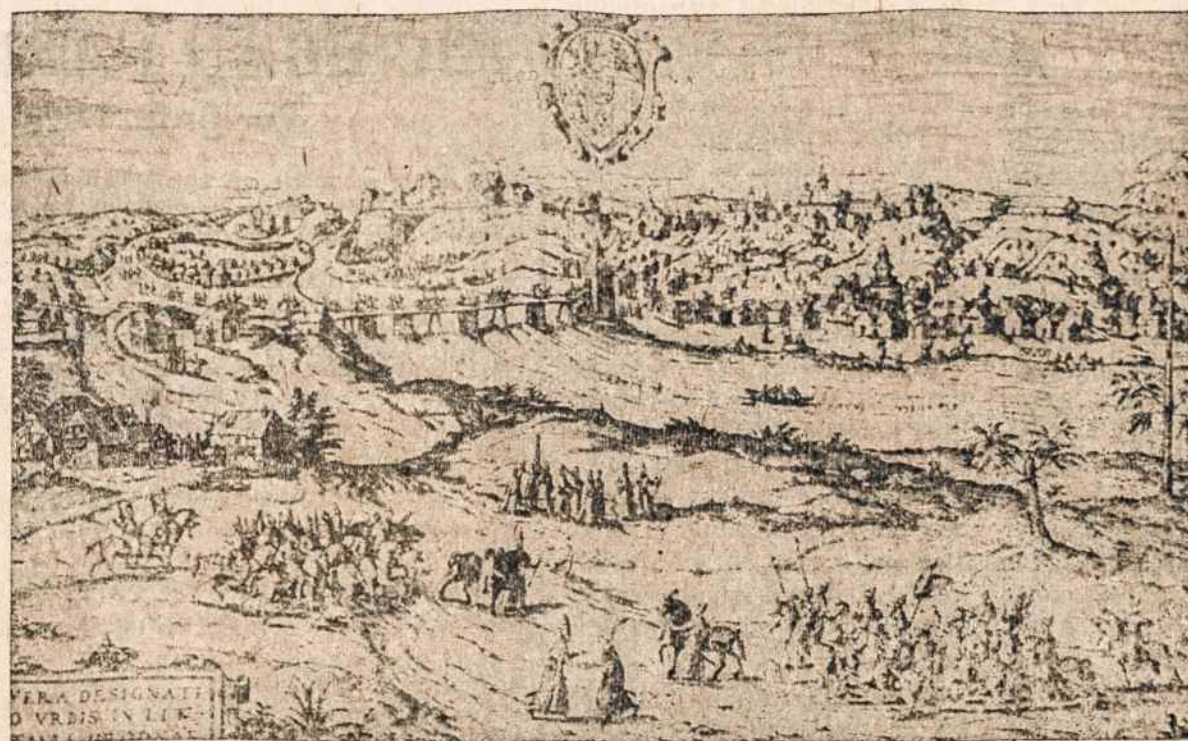
527 pusl.

KAINA \$5.00

Kreiptis į Darbininko administraciją

910 WILLOUGHBY AVE.

BROOKLYN 21, N. Y.

SV. KAZIMIERAS mirė Gardine 1484 kovo 4. Jo tėvas — Kazimieras, Didysis Lietuvos kunigaikštis ir Lenkijos karalius; motina — Elzbieta, iš garsios Habsburgų giminės.

Apie tai plačiai parašyta Zenono Ivinskio knygoje "SV. KAZIMIERAS". Ten sutelkta naujausia medžiaga iš Vatikano ir kitų archyvų. Knyga turi 222 psl. teksto, gausiai iliustruota šventojo gyventos aplinkos vaizdais.

Knyga bus reikalinga šiais metais visiems, nės minime 500 metų šventojo gimimo sukaktį. Jos kaina tik 3 dol. Užsakymus siųskite: Darbininkas, 910 Willoughby Ave., Brooklyn 21, N. Y.

KUR MIRĖ SV. KAZIMIERAS?

ANTARKTIKOJE amerikiečiai mokslininkai tirta, kaip dideliame šaltėje pingvinai išperi vaikus. Jautrus aparatai yra padėti prie kiaušinių.

JAU PLANUOJAMA KELIONĖ Į MĖNULĮ

Seniau mėnulis tik išimylėjusiems ir poetams nedavė ramybės; jie dūsavo, rašė eiles, klauso laukais. Dabar kiti laikai. Mėnulis susargdino mokslininkus. Šie dar labiau nei poetai dūsauja, suka galvas, kaip nukeliauti į šį melancholiškai besišypsantį žemės palydovą. Sakoma, kad Walter von Braun, paleidęs "Eksplorerį", esą susirgęs nepagydoma "mėnulio liga" — lunatizmu.

Anksčiau tai būtų tik poetinė svajonė. Dabar ji virsta realybe. Žmogus jau rengias kelionę į mėnulį. Prie to prisidėjo pastūtinieji išradimai raketų srityje. Amerikoje sudarytas erdvės užkariavimo komitetas, kuris paskelbia savo programą.

per 5-10 metų bus galima pasiųsti raketą į mėnulį be žmogaus, per 20 metų — su žmogumi.

Šios kelionės problemos yra sunkios, bet vis dėlto išsprendžiamos. Kaip Vangrardo bandymai parodė, sunkiausia yra kelionės pradžia — pirmosios kelios pėdos. Žemė labai stipriai traukia raketą. Tad reikia milžiniškos jėgos raketą pakelti nuo žemės. Pakelta ji turi skristi per tirštą žemės patalą — atmosferą. Vėl reikia jėgos, kol ji prasiplysia į labai kysto oro erdvę. Tenai, davus didelį pradinį greitį, toliau skrenda pati.

ELIPSĖS KELIAS

Visi trys paleisti satelitai turi elipsės formos kėlą, t. y. vienoje vietoje priartėja prie žemės, kitoje nutolsta. Toks eksplorieris artčiausiai prie žemės yra 200 mylių, toliausiai — 1700 mylių. Kiekvienas šios orbitos iškelimas aukšty, prailginimas, yra naujas žingsnis į erdvės užkariavimą. Mėnulis gi nuo žemės nutolęs apie 240,000 mylių. Taigi, galima taip apskaičiuoti, kad satelito kelias — orbita pasiekia ir mėnulį.

Tobulinant raketas, didinant jų kelius, galima raketas visai išvesti iš žemės traukos. Kad pasiektume šį "pabėgimą" iš žemės, minimalus greitis turi bū-

ti apie 25.000 mylių per valandą.

Planuojant tokią elipsinę kelionę į mėnulį, veiks trys traukos: žemės, mėnulio ir saulės. Reikia taip skaičiuoti, kad raketą nukristų iki mėnulio, apskūti aplink jį ratą, ir vėl sugrįžti.

ZAIDIMAS RUTULIU

Šį bandymą galime padaryti ant stalo, padėjus tris skirtingo dydžio magnetus. Didžiausias bus mūsų žemė, mažesnis — mėnulis ir pats mažiausias — saulė (nes ji labai nutolus nuo mūsų). Paimekime plieno rutulį, kurį magnetai gerai traukia. Šis rutulys pradžioje bus prilipęs prie didžiojo magneto, prie žemės. Dabar reikia taip jį pastūmėti, kad atsiplėstų ir nurėdėtų mėnulio kryptimi. Ten jau veiks mėnulio ir saulės trauka. Jeigu jis priartės prie mėnulio, tai jį pritrauks ir jis prilips. Jei pasuks į saulę, tai išklys į erdvę. O jeigu gerai pataikys į tarpą, kur traukos jėgos išlyginamos, tai, apsisuks aplink mėnulio magnetą ir vėl risis žemės kryptimi. Čia turi padėti saulės trauka, kol prieš ribą, kada jau veikia žemės traukimas.

Sunkus tai žaidimas, bet įmanomas. Mokslininkai apskaičiavo: jei raketą skris 23,827 mylias per valandą, tai mėnulį pasieks per 75.6 valandų.

Sitame sudėtingame skaičiavime svarbus yra Keplerio antarsis dėsnis: kai daiktas yra toliau nuo žemės, tai jis juda lėčiau, o kai artčiau — juda greičiau. Kai raketą bus apie 40,000 mylių nuo mėnulio, tai mėnulio trauka jau bus didesnė nei žemės. Raketą tada greitėdama skris į mėnulį. Tačiau ji bus taip paleista, kad skris pro šalį atitinkamam nuotoly. Tada raketą tingiai apsisuks aplink mėnulį ir vėl grįš į žemę. Visa kelionė truks 157 valandas.

Dr. John Schilt, Columbijos universiteto raketų specialistas, svarsto galimumus, kaip su raketą pasiųsti ir žmogų. Tada raketą turėtų mėnulyje nusileisti ir paskui vėl pakilti. Tokiu atveju raketai reikės daugiau jėgos

ne tik atsiplėsti nuo žemės, ją vairuoti, bet priartėjus prie mėnulio, reikės ją ir stabdyti, kad mėnulio trauka veikiant, neatsitrenktum į jo kalnus. Nusileidus, reikės pakilti. Mėnulis gi turi savo nemažą trauką, ir bus vėl vargas, kol raketą atplėš.

KELIONĖ Į MARSĄ

Dr. J. Schilt siūlo pirma keliauti į Marso mėnulį, ne į mūsų žemės mėnulį. Marso mėnulis yra mažas — 5-10 mylių diametro. Jo trauka yra irgi maža. Tai būtų lengviau grįžti. Jeigu pasiektų nuo mūsų žemės pakilti su tokia didele raketą, kuri turėtų pakankamai kuro, tai per mėnesį laiko lengvai nuskris į 35,000 mylias į Marsą.

Dr. J. Schilt mano, kad į Marso mėnulį bus lengviau nukeliauti, nei į mūsų mėnulį. Su atitinkama finansine pagalba, su prityrusiais mokslininkais tai bus galima pasiekti dar šiame šimtmetyje. Bet jei pasirinksi mūsų žemės mėnulį ir mėginsime ten nusiųsti žmogų, ir jei norėsime, kad jis grįžtų, tai reikės kur kas daugiau laiko.

PATERSON, N. J.

Vyčių šventė

Patersono Kovo 2 vyčiai turėjo savo tradicinę metinę Komunią, kuri šiomet buvo sutapinta su šv. Kazimiero jubiliejine švente bei su New Yorko New Jersey apskrįčio suvažiavimu.

Pirmoji iškilnių dalis vyko iš ryto šv. Kazimiero bažnyčioje, prasidėjusi suma, kurią laikė kun. Vyt. Demikis, pasakydamas atitinkamą pamokslą, ragindamas vyčius dar aktyviau jungtis į Lietuvos laisvinimo kovą. V. Yusto vedamas choras gražiai giedodjo. Mišių pabaigoje buvo sugiedotas vyčių himnas. Tuoj po mišnių sekė rėdė bendri pusrėdžiai, kuriuos pirmininko Hogan. Kuopos pirm. Juozas Setnick trumpai pasveikino svečius, sugiedoti JAV ir Lietuvos himnai. Kleb. kun. J. Kinta atkalbėjo maldą ir tarė trumpą žodį, iškeldamas vyčių nuopelnus lietuvių bei šios parapijos gyvenimui. Dar kalbėjo apskrįčio pirm. L. Janonis, Maywood, N.J. policijos seržentas St. Dutkus, Arthur R. Storm, J. Sprainaitis, kuopos garbės narys, ateitininkų ir LB atstovai. Majoras Edward O'Byrne, negalėdamas asmeniškai dalyvauti, atsiuntė pasveikinimą telegrama savo ir miesto vardu. Ilgesnį kalbą kun. Vyt. Demikis sustojo ties šv. Kazimiero jubiliejum — 500 metų nuo gimimo.

Josephine Sable pasiūlė atitinkamai už veiklą pagerbti du apskrįčio narius: vyrą ir moterį.

Lietuvos nepriklausomybės minėjimas lietuvių daliniuose prie JAV armijos

Lietuvių daliniai prie JAV kariuomenės Vokietijoje 40 metų Lietuvo nepriklausomybės atstatymo sukaktį paminėjo ypatingai gražiai ir iškilmingai. Pačią Vasario 16-ją atskirose kuopose buvo susikaupta savųjų tarpe. Tada 8591 LS kuopoje Schwetzingen, po Sielovados direktoriaus Tėv. A. Bernatono atlaikytų pamaldų, paskaitą skaitė PLB Vokiet. Krašto Valdybos pirmininkas E. Simonaitis, o meninę programą išpildė Vasario 16-os gimnazijos mokiniai. 4203 LS kuopoje Miesau skaitė dalinių kapelionas kun. atlaikė pamaldas ir skaitė pa B. Liubinas. 4204 LS kuopoje Uhlerborn'e pamaldas laikė kun. Dr. L. Gronis ir paskaitą skaitė ats. maj. Cernius. 2040 LS ir 8593 LS kuopose Kaiserslautern'e tą dieną buvo pasitenkinta tik pamaldomis, nes čia kovo mėn. 2d. turėjo įvykti bendras visų dalinių minėjimas.

Jam organizuoti kuopų vadai sudarė komisiją iš kpt. H. Beringo, kun. B. Liubino ir kpt. J. Venckaus. Komisijos uždavinys buvo ne tik suorganizuoti minėjimą, bet taip pat išgarsinti Lietuvos nepriklausomybės sukaktį svetimųjų tarpe. Taip jau vasario 15 d. per radijo stotį Sued West Funk buvo perduotas platus pranešimas apie Vasario 16 kaip Lietuvos nepriklausomybės šventę, o Kaiserslautern'o dienraštyje "Pfaelzische Volkszeitung" buvo patalpintas atitinkamo turinio straipsnis.

ISKILMINGAS MINEJIMAS

Minėjimas kovo 2 d. prasidėjo iškilmingomis mišiomis šv. Marijos parapijos bažnyčioje. Jas laikė Vasario 16-tosios gimnazijos kapelionas kun. dr. J. Petraitis, asistuojamas Memmingen'o lietuvių kapeliono kun. A. Bungos ir kuopų kapeliono kun. B. Liubino. Pamokslą sakė vokiškai vietos gimnazijos kapelionas kun. dr. R. Vatter. Pirmoje eilėje jis išskėlė trejų lietuvių tautos jubiliejų: 40 metų nuo nepriklausomybės atstatymo, 350 metų nuo šv. Mergelės Marijos apsiėškimo Šiluvoje ir 500 metų nuo šv. Kazimiero gimimo. Toliau jis atkreipė dėmesį į tikėjimo ir žmogaus teisių niekinimą komunistų pavergoje Lietuvoje ir

vaizdingai nurodė laisvajam varkų pasauliui komunizmo veržlumą pavojų. Baigė reikšdamas tikėjimą, kad tiesa ir teisingumas turi laimėti kovą prieš komunistinį melą, nes už tiesa mirė ant kryžiaus Kristus. Evangelikams pamaldas atlaikė kun. Simukėnas 2040 LS kuopos sa-
leje.

MINEJIMAS SALĖJE

3. v. p.p. "Neue Eintracht" salėj (joje telpa virš 500 žmonių) buvo pilnutėlė. Pirmosioms eilėms teikė ypatingą atspalvį puošnios amerikiečių karininkų iškilnių uniformos. Jų tarpe buvo Vakarinės Srities (Western Area Command) viršininkas pulk. J. Paul Breden, eilė pulkininkų iš ivairių ginklų rūšių dalinių ir daug žemesnio rango karininkų su poniomis. Prancūzų kariuomenę atstovavo Kaiserslautern'o prancūzų igulos viršininkas pulk. Jacques Colin ir karo kapelionas. Iš vokiečių visuomenės tarpo išsiskyrė miesto burmistras Emil Demmerle, gausus būrys dvasiškijs ir spaudos bei radijo atstovai. Iš lenkų tarpo pažymėtini pulk. N. Karzewski su eile LS karininkų ir vyriausias LS kapelionas kan. J. Janusz, iš latvių — kpt. Marzwicki su evangelikų pastoriu kun. Romanis. Taip pat buvo estų, vengrų ir eilės kitų pavergtųjų tautų atstovai. Iš PLB Vokietijos Krašto Valdybos dalyvavo jos pirmininkas E. Simonaitis su nariais V. Sutkum ir kun. A. Bunga.

Lietuvių tautinėmis spalvomis ir gėlėmis išpuoštoje scenoje atidarymo žodį tarė ir pasveikino svečius lietuviškai, angliškai ir vokiškai kpt. H. Beringas. Jis taip pat pakvietė visus dalyvius susikaupimo minutei pagerbti žuvusius ir žustančius už Lietuvos laisvę. P-lėms Birutei ir Julijai Eretaitėms smūku ir pianinu išpildžius H.J. Benda, Largetto ir F. Schubert, Impromptu in A-Dur, gausių plojimų sutiktas, įžengė į sceną šventės paskaitininkas prof. Dr. J. Eretas.

Kalbėdamas lietuviškai, profesorius nusakė savo kelią iš Šveicarijos į Liet., iš šveicarij ir lietuvi. Manęs pabūti Lietuvoje tik vienerius, o išbuves 21 metus! Lietuvą pamilo dėl jos žmonių dvasios kilnumo. Šiandien, gyvendamas savoje tėvynėje, jis jaučiašis tremtinis ir tuoj grįžtų vėl ten, kur Numunas banguoja. Taip pat išskėlė lietuvių kalbos svarbą tarptautiniame kalbų moksle ir ragino lietuvius branginti savo dvasinį paveldėjimą.

Perėjęs į anglų kalbą, apeliavo į amerikiečių išpareigojimą kovoti ne tik už savo tautos gerbūvį, bet ir už visų pavergtųjų laisvę. Čia jis citavo Amerikos prezidentus Washingtoną, Jeffersoną ir Trumaną, skelbusius laisvės principą visiems.

Vokiškoje paskaitoje, kurią buvo pavadinęs "Atsiveikiniamas su Europa?", vaizdžiai išskėlė komunizmo grėsmę visam laisvajam pasauliui. Jis primigtinai pabrėžė, kad trečiasis pasaulinis karas jau prasidėjęs.

Pagrindinis sovietų naudojamas ginklas šiuo tarpu esąs neatominė bomba, o vakariečių migdanti koegzistencija, nešanči bolševikams vieną laimėjimą po kito.

Profesorius pranašiskai skelbė, kad sekančių šimtmečių istorija bus išspėsta ant Atlanto krantų. Vakarų pasaulis turi atsibusti. Europa turi susiburti į vienišą roganizmą, nes jos susisikaldymas ginklas prieš rankose. Europiečiai privalo remti NATO ir JAV-bių pastan-
(Nukelta į 7 psl.)

ta, kun. Vyt. Demikis, D. Dutkutė, D. Slepakovas, O. Juškaitis, J. Jacobus ir Jurgis Mondeika.
F. V.

Vilnonės Medžiagos Lietuvon

Pradžiuginkite savo gimines ir artimuosius
LIETUVOJE, LATVIJOJE, ESTIJOJE, GUDIJOJE,
UKRAINOJE IR UZKARPACIO RUSIJOJE!

Pasiųskit jiem vilnones atlaikas suknelėm, eilutėm, apsiaustam
Mūsų už vilnonės atlaikas yra rūpinam, negu už pasidėtas suknelė
Vilnonės medžiagos iš vilninių ir atlaikas parom priimančiausiom kalnom
išsim miestu joms vilnė 3 atlaikos kraituvė

S. BECKENSTEIN, Inc., 118-125-130 ORCHARD ST.,
cor. Delancey, NYC. GR 5-4525

S. Beckenstein kreimvėse kalbama rusiškai, lenkiškai ir ukrainietiška
KRAUTUVES ATVIROS KASDIEN, IR SEKMADIENIAIS, IŠSKYRUS
SESTADIENIUS, NUO 9 RYTO IKI 6:30 VAKARO
Atsimeškite šį skelbimą, kuris bus ypatingai įvertintas

MEDŽIAGOS Į LIETUVĄ

Turime medžiagų vyrų ir moterų rūbams; vilnonės bei šilkinės medžiagos moterų suknelėms ir skaroms.
Visa, ką norite siųsti į Lietuvą gausite:

I. CIGMAN, INC.

161 Orchard Street, New York 2, N. Y.
Telef. GR 5-0160

Kalbame rusiškai, lenkiškai, vokiškai ir lietuviškai.
Atdara šiokiadieniais, šeštad. bei sekmad.

SIUNTINIAMS Į LIETUVĄ!

Tamsta rasi didelį pasirinkimą vilnonių medžiagų vyrų kostiumams ir švarkams, moterų eilutėms, suknelėms bei švarkams.
Mūsų rasi ir rayoninės medžiagos parduodamos greitai urmo (wholesale) kainomis.

K and K FABRICS

1158 East Jersey Street, Elizabeth, N. J.

PRIE CITY SAVINGS BANK Tel. EL 4-1711

ATDARAS KETVIRTADIENIAIS IKI 9 VAL. VAKARO
Mūsų kainos vyrų drabužiams prasideda nuo 9.50 už pilną eilutę

EVergreen 8-9794

M. and Z. Collision Works

JULIUS MALDUTIS
savininkas

Sulankstyty automobilių dalių ištiesinimas, pakeitimas naujomis, dažymas ir poliravimas

937 GRAND STREET

BROOKLYN 11, N. Y.

TALARSKI

FUNERAL HOME
LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

380 MAPLE AVENUE, HARTFORD, CONN.

Maloniai patarnauja lietuviams naujai įruošose patalpose prielama kaina

Tel. CHapel 6-1377

JONO IR ANGELINOS ANDRIULIŲ IR JŲ ŠEIMOS

MICHIGAN FARM SŪRIS

Fountain, Michigan

Jūs esate namuose ar kur keliaujate, visuomet reikalaukite Michigan Farm Sūrio. Šis sūris jau per ilgus metus gaminamas Jono ir Angelinos Andriulių ir jų šeimos, Fountain, Mich.

REIKALAUKITE TIK MICHIGAN FARM SŪRIO

Jeigu abejojate, paprašykite pamėginimui. Jūsų skonis jums pasakys. Mes norime, kad Jūs patys būtumėt sprendėjas. Mes esame labai dėkingi sūrio mėgėjams ir geresnėms krautuvėms, kad Jūs tiek išpopuliarinot Michigan Farm Sūrį, kuris paliko visų mėgiamiausiu. Mes pasizadame ir toliau jums gaminti tik patį geriausią sūrį.

MICHIGAN FARM CHEESE DAIRY, INC.

Vieninteliai šio sūrio gamintojai FOUNTAIN, MICH.

Aptarnavimui ir informacijai rytuose prašome kreiptis:

PETER LISAUSKAS
69-15 53rd Avenue, Maspeth, N. Y.	Tel. TW 4-8087
VICTOR ABECUNAS
351 Park Street, New Britain, Conn.	Tel. BA 3-1342
JONAS JAKUBAUSKAS
634 N. Denison Street, Baltimore, Md.	Tel. Longwood 6-2622
MECISLOVAS KAVALIUSKAS
24 Prospect Street, Hyde Park, Mass.	Tel. Hyde Park 3-3975
GEORGE GALUNAS
1400 Caniff, Detroit, Mich.	Tel. T. O. 8-7062
STANLEY METRICK
1804 W. 47th St., Chicago, Ill.	Tel. Yards 7-8393
JOHN SHURNA
5418 So. Albany, Chicago, Ill.	Tel. Grovehill 6-7783
ALLAN STEWART
4310 No. Broad St., Phila., Pa.	Tel. Glazstone 5-1310

NAUJAUSIA JONO AISCIO POEZIJOS KNYGA

Kristaliniam Karste

Kaina \$2.00, 44 pusl.

Taip pat galima gauti naują leidinį Juozo Vaičieliūno

ŽYMIĖJI KARO VADAI

Kaina \$3.00 215 pusl.

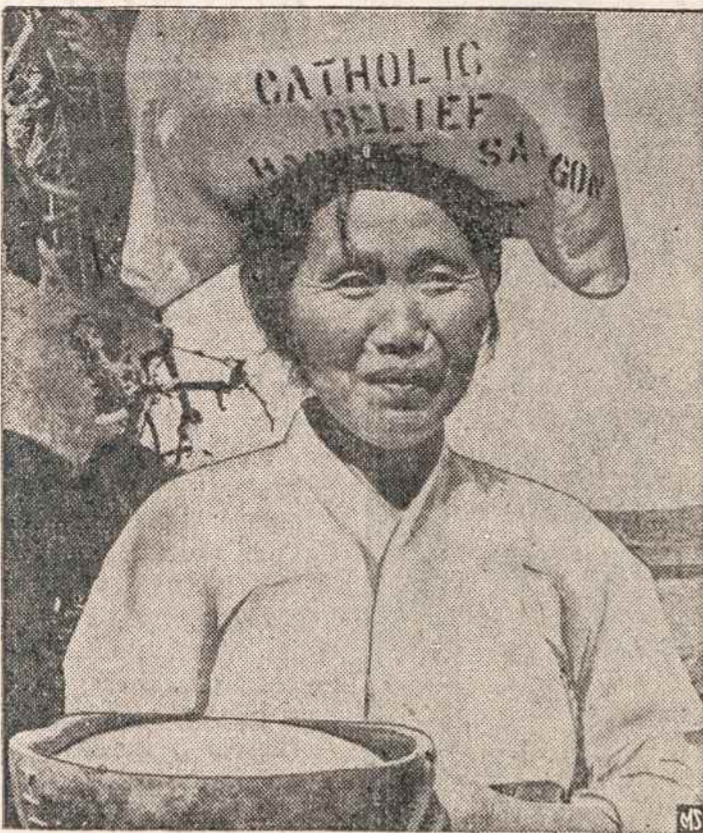
Gaunama DARBININKO administracijoje

910 Willoughby Ave.,

Brooklyn 21, N. Y.

Lietuvos konsulato ieškomi asmens

Girnius, Antanas, ir seserys Kalinauskienė, Anelė, ir Vileikienė, Ona
Globienė, Birutė, vyras Stanislovas, duktė Silvija
Grinkevičiūtė-Jonikaitienė, Bronė, iš Trobiškių km., Marijampolės ap.

KOREJIETĖ taip neša namo dovanas Amerikos vyskupo, kurie skelbia naują vaju kovo 9-16. Norima surinkti Katalikų Šalpos Fondui bent 5 mil. dol.

VASARIO 16 NASHUA, N. H.

Kovo 2d. Šv. Kazimiero parapijos salėje įvyko Lietuvos nepriklausomybės paskelbimo 40 metų sukakties minėjimas.

Zaronskienė, Rozalija ir jos sūnėnas Noreikis, Jonas Zinkevičius, Petrė Ziupsnienė-Stankevičiūtė, Zofija, gyvenusi Kybartuose

Ieškomieji arba apie juos žinantieji maloniai prašomi atsiliepti:

Consulate General of Lithuania 41 West 82nd Street New York 24, N.Y.

patenkinti vaidinimu ir nuosirdžiai dėkojo vaidintojų grupei ir jos vadovui kun. Klimui.

Minėjimo metu buvo surinkta aukų viso 79 dol. 24c. Atskaičius išlaidas, visas likutis—50 dol. — pasiųstas Amerikos Lietuvii Tarybai.

Visiems, prisidėjusiems prie Vasario 16 minėjimo, lietuvių Amerikos piliečių klubo vadovy-

HARTFORD, CONNECTICUT

Šiais metais Alto ir Balso skyrių pastangomis Lietuvos nepriklausomybės 40 metų sukaktuves Hartfordo lietuviška visuomenė paminėjo dviem atvejais.

Tą pačią dieną, 12 val. 30 min. per "Tėvynės Garsų" radijo vandenelę, vadov. p. Vl. Plečkaičio, buvo transliuojamas tai dienai pritaikintas Waterburio teatro megejų paruoštas montaželis.

Vasario 23 d., 3 val. p.p. lietuvių Amerikos piliečių klubo salėje, papuoštoje Amerikos ir Lietuvos vėliavomis, kurias iškilmingai įnešė Sabonio Posto veteranai ir Hartfordo skautai, įvyko antroji minėjimo dalys su menine programa, kurią atliko Hartfordo mišrus choras, vadov. p. B. Zdancevičienės, ir deklamotojos, jaunos lietuvaitės—D. Šliogerytė, M. Serkšnaitė ir A. Morkūnaitė, Advokatas L. Mašiotas perskaitė Connecticut gubernatoriaus ir Hartfordo mero išleistas proklamcijas ir gautas sveikinimo telegramas.

Minėjimo metu buvo surinkta aukų viso 79 dol. 24c. Atskaičius išlaidas, visas likutis—50 dol. — pasiųstas Amerikos Lietuvii Tarybai.

Minėjimo metu buvo surinkta aukų viso 79 dol. 24c. Atskaičius išlaidas, visas likutis—50 dol. — pasiųstas Amerikos Lietuvii Tarybai.

Minėjimo metu buvo surinkta aukų viso 79 dol. 24c. Atskaičius išlaidas, visas likutis—50 dol. — pasiųstas Amerikos Lietuvii Tarybai.

Minėjimo metu buvo surinkta aukų viso 79 dol. 24c. Atskaičius išlaidas, visas likutis—50 dol. — pasiųstas Amerikos Lietuvii Tarybai.

bei už nemokamą salę ir aukotojams už aukas, reikiama nuosirdi padėka.

Aukojo: \$30 aukojo Parcels to Russia, Inc. atstovas H. Levy, \$16 — L.J. Giedraičiai, \$15 — A. J. Vitkai, \$10 — J. Reklaitis \$6.50 — A. Kirkutis, \$6 — A. B. Kriščiūnai.

Po \$5.00 aukojo: kun. Beneševičius, kun. Griganavičius, H. Paškevičius, I. Ruseckienė, h. Dapkus, A.J. Dragunevičiai, A. Šerkšnas, A. Pilveliai, Baltruškiniai, V. Balčiūnai, A. Giedraičiai, M. Z. Strazdai Jucėnai, Petravičienė, Šliogeris, Vedeikis, A. Mockus, T. Sereika, B. Dapkus, Luckai, Dailydaitė, Gailiūnai V. Petravičius, K. V. Nenortai, A. Pateckis, V. Gailiūnas, J. Navikas, P. Stankevičius, Saliomonienė, Dulka, Norkus, Balys, Kuprevičius, Bernotas, E. Navikienė, K. Stasiukevičius, Simanski, Aukštakalnis, H.S. Mineikis, \$4 — Giedraitis, Jr.

Po \$3 — Kriškūnaitis, J. Silaika, XX, Merkys, J. Papievis, Petrauskai, J. Bulovas, A. Dragunevičius, Simanauskas, \$2.50 — Vismantas.

Po \$2.00 — P. Dagusienė, V. Balčiūnas, Banevičiai, E. Tijiūnelienė, Dragelienė, Norkūnai, Guntuliai, Minukas, Bytautas, Skrupskelienė, Zdancevičiai, Maslauskai, Plečkaitis, Petkaitis, Pivariūnas, Aleksandravičienė, T. Bertrina, Kirėlis, Nemicas, V. Brinka, Rūkas, Tamošiūnas, Mikalauskas, G. Valavičienė, XY, Stemliai, Blažūkas, Krasauskas, Leonaitienė, Palubinskas, Zdanovičius, Mancevičius, V. Pileika, Bučiūnas, Simonaitis, J. Liūdžius, Nenortas, Paškevičius, J. Zemgulis, A. Rucinskas, \$1.50 — B. Andrulaitis ir Stumbriai.

Po \$1.00 — J. Zukauskas, C. Cadruello, Petkaitis, ZY, Tensler, Jurkevičius, Gudalis, XY, Banevičius, V. Vaitkus, Cikevičiai, K. Rasčiūtė, V. Balčiūnas, Simanauskas, Balčiūnienė, M. Sabeckis, Morusienė, S. Saulis, V. Bernotas, Aika, A. Rakauskas, Amoras, Savickas, Gensienė, J. Liūdžius, M. Čelkonis, M. Zemgalvis, XY, Radikienė, W. Jakubauskas, A. Petkaitis, Lietuvis, Liaukus, A. Pavilonis, Liuterioza, Kuodys, Knukštienė,

WINTER GARDEN TAVERN INC

KABARETAS

VYT. BELECKAS savininkas

Baras. Salė vestuvėms patengimams, susirūmams, etc.

1883 MADISON ST

BROOKLYN 27, N. Y

TEL. EV 7-0580 (Prie. Forest Ave. -beties Ridgewood)

Perkant - parduodant namus, ar išnuomojant butus, įvairiausiai apdraudos reikalais, federalinių ir valstybinių taksų (Income Tax) užpildyti, pirkimui piniginių perlaidų (Money Orders),

Kreiptis —

HAVEN REALTY Joseph Andrusis Insurance

87-09 JAMAICA AVE., WOODHAVEN 21, N. Y.

TEL. VI 7-4477

Siokiadieniais — 9 val. ryto ligi 9 val. vak., sekmadieniais — 1 val. p.p. ligi 5 val. vak

Republic Wine & Liquor Store

322 Union Ave., Brooklyn 11, N. Y.

Tel. EV 7-2089

SAV. M. IR J. JOKUBAICIAI

Didelis pasirinkimas įvairių vynu, degtinių, konjakų, tmdų šventėms bei kitoms progoms

Minėjimas daliniuose prie JAV armijos

(Atkelta iš 6 psl.) gas. Reikia dvasinio posukio, kuris ne tiek siektų limuzinų rojaus, kiek laisvės ir gėrbiu visoms tautoms.

matytos tik 6, tačiau nenuilstančių plojimų buvo išprašytos dar dvi. Dainos kalbėjo tarptautine meno kalba ir visiems buvo suprantamos ir mielos.

Profesorias pakilius žodžius palydėjo galingas susirinkusiųjų plojimas, gražių gėlių puokštė ir jo dukrelių muzika, kurios vėl smuiku ir pianinu išplėdė Gluck-Kreisler, Melodie ir W. A. Mozart, Adagio ir E-Dur.

Po 10 minučių pertraukos scena sumirgėjo puošniais lietuvių tautiniais rūbais. Tai Vas. 16-tosios gimnazijos mokinės šoko Kepuring. Ją sekė dar 4 šokiai: Jonkelis, Oželiai Lencūgėlis ir Malūnas. Publika nepagalėjo katučių. Paskiausiai suskambio Motiejaus Budriūno vadovaujamo Memmingeno lietuvių choro "Darnos" dainos. Nors programoje tebuvo pra-

Sekantį dieną apie jį šiltai atsiliepie vietos ir apylinkių laikraščiai ir Sued-West Funk radijo siųstuvai. Radijas transliavo dar ir pasikalbėjimą su rengimo komisijos nariais kun. B. Liubinu ir kpt. H. Beringu. Visą minėjimo programą užrašė į juostas ir perdavė per savo stotis taip pat amerikiečių kariuomenės siųstuvais AFN.

Vakare buvo suruoštas priėmimas svečiams ir programos dalyviams. Negalint visų sutalpinti į vieną salę, priėmimas vyko dviejose vietose: 6950 LS centro karininkų klube ir į593 LS kuopoje.

B.L. (ELI)

DARBININKO ADMINISTRACIJOJE GALIMA

GAUTI ŠIŲ LIETUVIŠKŲ KNYGŲ

Table listing various Lithuanian books for sale, categorized into MALDAKNYGES, RELIGIJA IR FILOSOFIJA, POEZIJA, DRAMA, MUZIKA, VAIKŲ LITERATŪRA, and BELETRISTIKA.

Lietuvių Amerikos Piliečių Klubas

- 1. Lietuvių visuomeninių organizacijų (nekomunistinių) susirinkimams leidžia naudotis patalpomis nemokamai.
2. Pobūviams, šokiais, vestuvėms ar šiaip šventėms nuomoja už prieinamą kainą.
3. Geriausi ir įvairiausi gėrimai pigiausiomis kainomis.
4. Lietuviški maisto gaminiai.
5. Naujai išpuošta šokių salė.

Nuomavimo reikalu kreipkitės į managerį V. E. MILAUSKĄ asmeniškai ar telefonu EV 4-9672 arba pas pavad. K. Vaitaitį

BANGATELEVISION

340 Ridgewood Ave., Brooklyn 8, N. Y.

Tel.: APplegate 7-0349

Su didele nuolaida parduodami ir taisomi

- TELEVIZIJOS APARATAI,
• VOKIŠKI IR VIETINIAI HI - FI RADIJAI,
• FONOGRAFAI BEI STIPRINTUVAI

DARBAS GARANTUOTAS, ATLIEKAMAS PRITRYUSIO TECHNIKO, PRIPAZINTO RCA, NEW YORKE

Darbo valandos: kasdien nuo 9 val. ryto iki 7 val. vak pirmadieniais nuo 9 val. ryto iki 6 val. vak

LIEUVOS ATSIMINIMŲ RADIO VALANDA JAU 16 TUS METUS SKIEJIA PAS KIEKVIENĄ LIETUVĮ DIDŽIOJO NEW-YORKO N. J. IR CONN. APYLINKĖJE KURIS IEŠKO ATSIGAIVINIMO LIETUVIŠKAME ŽODYJE IR DAINOJE.

NAUJU LAIKU SEŠTADIENIAIS NUO 4:00 IKI 5:00 VALER

STOTIS WEVD (1330 KIL. IR 97.9 MEG. EM)

DIREKTORIUS - JOKUBAS J.

STUKAS 1261 WHITE ST HILLSIDE N.J. WA 6-3325

DARBININKAS

**NEW YORKO
NAUJENOS**

Šv. Kazimiero minėjimas

New Yorke numatytas atlikti per du kartus. Pirmą kartą iškilmingai bus minimas New Yorko katedroje pasaulio lietuvių seimo metu, dalyvaujant aukšties Bažnyčios dignitariams, lietuvių seimo stovams, kitų tautų svečiams ir visiems New Yorko lietuviams. Antrą kartą minėjimas įvyks specialiai suruoštoje akademijoje spalio mėn., nes tą mėnesį šv. Kazimieras yra gimęs ir tada sukanka 500 metų nuo jo gimimo. Minėjimu rūpinasi ALR KFederacijos New Yorko apskrities valdyba.

Ateities koncerte,

kuris ruošiamas Atvelykio sekmadienį, balandžio 13 d., Apreiškimio parapijos salėje, programą išpildys Vacl. Verikaitis vadovaujamas vyrų kvartetis, pats solistas V. Verikaitis, o taip pat programoje dalyvaus išraiškos šokio menininkė Elena Kepalaitė, neseniai atvykusi iš Australijos. Šokiams gros R. Butrimo orkestras.

Sv. Jurgio parapij

misijos pradėdamos kovo 16, sekmadienį, 5 val. popiet. Pamokslai vakarais 7:30 val., rytais po antrųjų mišių. Visi parapičiai kviečiami atsilankyti ir pasinaudoti gavėnios rimties susikaupimu. Misijas ves tėv. Modestas Stepaitis O. F. M.

Kario žurnalo

rengiamas vakaras įvyks kovo 22 d., šeštadienį, 7 v. v. Piličių klube, 280 Union Ave. Brooklyne. Vakarui kviečiami šie rašytojai: J. Aistis, O. Balčiūnienė, V. Bražėnas, S. Butkus, K. Graudušienė, V. Jonikas, P. Jurkus, N. Mazalaitė, J. Rūtenis, A. Skėma, S. Zbarskis, L. Žitkevičius. Muzikos kūrinius išpildys A. Kepalaitė. Programai vadovaus B. Balčiūnas.

New Yorkas buvo užpuostas

Šį antradienį, kovo 11, suėina 70 metų, kaip New Yorkas pergyveno pirmąją didelę sniego audrą. Jei prieš trejetą savaitių siautusi pūga atnešė 8 solius sniego ir mus išgašdino, tai prieš 70 metų sniego iškrito 20 colių, o pusnys siekė net šešias pėdas. New Yorkas buvo užklotas stipriais žiemos patalais.

Sustojo visas judėjimas, biznio centruose matėsi tik policija ir gaisrininkai, kurie brido per gilų sniegą. Madison Ave. prakasus šaligatvius, šonuose buvo suverstas sniego pylimai, per kuriuos nesimatė žmogaus. Panašio sniego pūga buvo ir 1947 metais, tada iškrito 25 coliai sniego.

Stephen Bredes Jr. ADVOKATAS

37 Sheridan Ave.
Brooklyn 8, N. N.
Tel. APplegate 7-7083

ISPARDAVIMAS

ABRAMS, 228 BROADWAY (kampas Roebing Street, prieš Bridge Plaza), Brooklyn, N. Y.

Po 35 metų biznio, vyro mirties priežastis verčia parduoti visas turimas prekes.

Parduodama už žymiai mažesnę kainą, nei jų vertė siekia; pav. paltas, kurio kaina \$50, parduodamas už \$18.00; topperis—\$25.00, parduodamas už \$10.00; suknelės vertos \$15.00—už \$5.00.

VASARIO 16 KEARNY, N. J.

Keturiosdešimt metų prabėgo nuo to laiko, kai Lietuvai švystelėjo laisvė. Nors šiandien laisvės spinduliai yra nuslopinti, tačiau jie gyvai tebeveikia kiekvieną lietuvių, napaissant, kur jis bebūtų—tėvynėje ar svetur.

Nedidelė Kearny—Harrison lietuvių kolonija, tačiau jautri lietuviškiems reikalams, jau daug metų kaip labai nuoširdžiai pamini Lietuvos nepriklausomybės sukaktį. Labai gražiai paminėjo ir siemet kovo 2 d.

Pasimeldę taja intencija iš ryto bažnyčioje, 5v. vak. prisirinko apyplinė Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centro salė žmonių iškilmingam minėjimui. Dauguma matėsi senesniosios kartos atstovų, tremtinių ir labai mažas nušimtis jaunimo. Skripkus tarė momentui pritaikintą žodį. Tolimesnį minėjimo vadovavimą perėmė šios apylinkės kultūros vadovas Albertas Arminas.

Invokaciją, nukreipdamas malda į Aušros Vartų Dievo Motina, sukalbėjo Sopulingosios Dievo Motinos parapijos klebonas kun. L. Voiciekauskas. Amerikos ir

VASARIO "AIDAI"

Vasario mėn. "Aiduose" randame šiuos dalykus: Jonas Matusas — Apžvalga Lietuvos žemės ūkio iki XVI — to amžiaus pabaigos; Juozas Eretas — Pranas Dovydaitis (ištrauka ir raišomo veikalo apie St. Salkauskį) Jonas Petrenas — Atgimimo pavasaris, ar sunykimo ruduo; J. Gailėnas — Akademiniis lietuvių jaunimas išsivijoje. Liečiant straipsnius, pažymėtina Jono Matuso studija apie Lietuvos ūkį, gerai dokumentuota ir pateikianti įdomių faktų iš mūsų tautos istorijos. Eretas ilgus metus stebėjęs iš arti P. Dovydaitį, šiame numeryje gerai apibūdina jo asmenį ir gyvenimą. J. Gailėno straipsnis pasižymi gausia informacija apie lietuvių studentiją ir taip pat nauju žvilgsniu į kai kuriuos jos veikimo barus. Literatūrine kūryba vasario "Aiduose" rodomi Nelė Mazalaitė (novelė "Kraitinis suolas") ir Leonardas Andriekus (eilėraščiai).

Apžvalginėje dalyje aptinkame šiuos autorius, rašančius literatūros, knygų recenzijų, meno ir visuomeninio gyvenimo skyriuose: J. Aistį, Aug. Raginį, Pr. Pauliukonį, Julij. Kaupą, P. Daugintą, dr. J. Balį, J. Kojelį ir Al. Gimantą.

Numeris iliustruotas lietuvių dailininkų — Galdiko, Mončio, Dargio. Vitkauskaitės, Petravičiaus, Zoromskio — darbų reprodukcijomis ir tautodailės kūrinių.

J.G.

Katalikų seimelis,

ruošiamas ALRK Federacijos New Yorko apskrities, įvyks balandžio 13, 2 v. p.p. Angelų Karalienės parapijos salėje. Seimelyje numatyta svarstyti ir spresti pagrindiniai lietuvių katalikų katalikiškos akcijos klausimai, o taip pat didesnis jėgų sutelkimas Lietuvos laisvinimo reikaluose. Visos Federacijai priklausios draugijos prašomos iš anksto išrinkti savo atstovus, aprūpinti juos igaliojimais ir veiklos medžiaga nuo pereinamo seimelio, kad galėtų padaryti pranešimus.

(Atkelta iš 7 psl.)

Mikalauskienė, Jurgėla, Grinius, Nemickas, Petkevičius, A. Kučius, Gedutis, Balvočius, Kurtinaitienė, Ložys, Rūta, Dragunevičienė, J. Labeckas, Kelenas, XY, Stemplys, Kripas, Diubinskas, Našlėnas, J. Mončiūnas, Simanavičius, I. Leonaitis, Mašiotas, Pundzius, Kakalnis, Kaminkas, Bielaaras, Kučinskas ir J. Blažys. Kiti po mažiau.

Dar kartą nuoširdus ačiū visiems.

Alto-Balfo Hartfordo Skyriaus Valdyba.

Lietuvos himnus sugiedojo parapijos choras, vadovaujamas muz. M. Bernoto.

Pagrindinę kalbą pasakė Vlko pirmininkas dr. A. Trimakas. Paskaita buvo įdomi ir turiniga. Klausytojų prelegentas nukėlė į gilią Lietuvos praeitį, peržvelgė nepriklausomybės laikų pasiektus laimėjimus, dabartinę raudoną okupaciją — trėmimus, žudymus, nutautinimą. Ypač įsukniai buvo pabrėžta, jog lietuvis dar gyvas savo dvasia. Jis laukia diena po dienos laisvės pragiedruvių. Jis nenutolo nuo pagrindinių dalykų — tikėjimo ir meilės savo kraštui.

Pažymėtina ir Kearny miesto mero J. Healy kalba. Jis didelis lietuvių draugas ir Lietuvos užtarytojas. Be gražių linkėjimų lietuviams, taip pat priminė, jog nebus taikos, kol tautos negrąžins Dievo į savo namus. Daug kas yra buvęs Jungtinių Tautų rūmuose New Yorke ir ieškojęs kryžiaus. Veltui. Nėra ten Dievo. Pasaulis nuklydęs nuo tikrojo kelio.

Dar iš svarbesniųjų kalbėtojų buvo Kearny miesto tarybininkas P. Velevas, šios kolonijos lietuvių veikėjas. Nors čia gimęs ir Lietuvos nematęs tačiau sieloje tikras lietuvis. Jis pasiilgsta ir lietuvių kalbos ir gražių lietuviškų dainų. Priminė, kad anksčiau šioje kolonijoje labiau reikėsi lietuviškas veikimas, nei dabar. Buvo chorai, draugijos turėjo gausiai narių. Dabar visa nyksta. Reikia susirūpinti, kad likusieji židiniai visai neužgestų.

New Jersey valstybės prokuroro padėjėjas Andr. Salvst, kuris yra ir Liet. Kat. Bendruomenės Centro pirmininkas ir daugelio vietinių organizacijų narys, savo svariame žodyje pažymėjo, kad Amerikos valdžia nepripažino ir nepripažins Lietuvos okupacijos. Tai rodo ir tie faktai, kad Amerikos valstybių gubernatoriai Vasario 16 oficialiai skelbia kaip lietuvių laisvės dieną, patys dalyvauja rengiamuose minėjimuose ir, teikia daug vilties į mūsų laisvės kovą. Kantrybė, susiklausymas ir bendra kova nuves mus į laimėjimą.

Nuoširdžiai sveikino lietuvius šios šventės proga Lietuvių Politikos Klubo pirmininkas M. Služis ir Lietuvių Bendruomenės New Jersey apygardos pirmininkas Vladas Dilis. Pastarasis labai sielojosi jaunimui, nes jis tolsta nuo lietuviškojo kamieno. Jaunimas turėtų užimti vietas, kurias diena po dienos senieji apeidžia.

Menine dalį beveik išimtinai atliko šios apylinės Lietuvių šeštadieninės mokyklos mokiniai. Programą paruošė mokyklos vedėjas L. Barzdukas ir mok. Albertas Arminas.

Tikrai gražus būrelis mergaičių ir tik vienui vienas, lyg būjūnas, berniukas (matyt berniukai nemylė lietuviškos mokyklos) pasirodė scenoje. Kažko tie mažieji lietuviukai negalėjo parodyti; bet iš jų ir tiek užtenka. Publika jais buvo patenkinta. Jie deklamavo, dainavo, tautinį šokį pašoko. Iš jų visų labiausiai pasižymėjo Jūratė Barzdukaitė ir Aušra Ramanauskaitė. Pirmoji gražiai groja akordeonu, antroji skambino pianu. Abi buvo svarbiausiose rolėse, palydėdamos akordeonu ar pianu daineles bei šokius. Ir liūdna darėsi, kai, tie mažieji

SV. PATRIKO šventei į New Yorką atvyksta Dublino miesto majoras James Carroll su dukterimi Doris.

**BOSTONO
ZINIOS**

Globe Parcel Service

įstaigos skyrius, kuriam vadovauja Jonas Adomonis, persikėlė į naujas patalpas, 390 West Broadway, So. Bostone. Tai yra skersai gatvę nuo senosios vietos. Naujoje vietoje pradėjo dirbti kovo 7.

N. Anglijos

Kunigų Vienybės pirmininkas prel. Pr. Juras su morijonų namų viršininku Thompsono, Conn., kun. J. Dambrausku lankėsi Bostone šv. Petro parapijos klebonijoje ir tarėsi su kun. Pr. Virmauskiu dėl rengiamo Liurdo apsišėikimo 100 metų sukakties minėjimo, kuris bus rugsėjo 8 išvakarėse Mariana-polyje. Numatytas sudaryti komitetas.

Krikštai.

Kovo 2 šv. Petro parapijos bažnyčioje pakrikštėta Jono Yakavonio ir Nijolės Radauskaitės-Yakavonienės duktė Elenos ir Marijos vardais. Tėvai gyvena 194 Athens gatvė, So. Boston

užtraukė tėvynės ilgesio dainas, ar savo eilėrašciais priminė mūsų seselių gražiuosius rūtų darželius, gražiąją Lietuvos gamtą.

Pabaigai pasirodė parapijos choras, vadovaujamas muz. M. Bernoto. Choras atrodė lyg ir nubirėjęs (mažai narių, bosų visai nebuvo girdėti), bet vis dėlto neblogai išpildė keletą dainelių. Iš jų pažymėtinos "Leiskit į Tėvynę", "Ei, pirmyn, drąsiai draugai".

Minėjimas buvo baigtas chorui sugiedojus giesmę "Apsaugok Auksčiausias tą mylimą šalį".

Surinkta aukų Lietuvos laisvinimo reikalams \$275. Tai palyginus graži suma pagal šios kolonijos pajėgumą.

J.M.

Svarbus susirinkimas

Lietuvių Bendruomenės Kearny-Harrisono apylinkės valdyba kovo 16, 5 v.v. šaukia visuotinį metinį narių susirinkimą Lietuvių Kat. Bendruomenės Centro patalpose (II aukštas) 6 Davis Ave., Kearny, N.J.

Be eilinių reikalų numatyta apylinkės valdybos ir kontrolės komisijos rinkimai, pranešimas apie rinkimus į JAV Lietuvių Bendruomenės Tarybą ir apie šaukiamą pasaulio lietuvių seimą.

Prašoma visų kuo gausiausiai dalyvauti. Nustatytu laiku reikiamam skaičiui neatvykus, po valandos šaukiamas kitas susirinkimas, kuris bus teisėtas bet kuriam narių skaičiui esant. LB Kearny-Harrisono apylinkės valdyba

ELIZABETH, N. J.

Neseniai Darbininko skaitytojams buvo plačiai rašyta apie muz. Jono Čižaesko darbuote, per 50 metų puoselėjant muziką. "Rūtos" draugija, vadovaujama Jokūbo Stuko, jam surengė pagerbimo minėjimą, kuris įvyko prieš porą savaitių Elizabeth, N.J. Laisvės salė buvo pilna žmonių. Didesnė dalis išpildytos programos buvo paties kompozitoriaus parašyta. Tai buvo solo ir choro dainos ir "Vilniaus senelio" kantata su solistais, choru ir pianu. Sukautvininko dainos yra švelnios, melodingos. Jis neieško naujų harmonijų ar kontrapunktinių gudrybių, bet reiškiasi kuo paprasčiausia harmonija. Jis yra susipažinęs su balso technika ir gerai prisitaiko prie kiekvieno balso. Kur tik sukautvininkas gyveno, ten plėtė muzikinę kultūrą. Darbe jam daug padėjo žmona Marijona Palekaitė-Cižauskienė, nuo senų laikų žinoma dainininkė.

Programoje dalyvavo auganti dainininkė L. Juodytė — mezzo sopranas. Nors buvo truputį peršalusi, bet programos gale išsidaivavo. Reikėtų jai pataisyti lietuvių kalbos tarseną, dabar vietomis atrodė lyg ne-lietuvaite dainuotų. Jauni "broliai" Daugša ir L. Stukas pasirodė su gerokai pažengusiais

Rikselis

HUDSON, MASS.

Moterų Sąjungos vietinė kuopa savo susirinkimą turėjo kovo 2. Dalyvavo veik visos narės, užsimokėdamos mokesčius. Susirinkime dalyvavo neseniai į šventintas ir pas mus atkeltas kun. Jonas Paulauskas. Jis eina vikaro pareigas šv. Mykolo airių parapijoje Hudson, Mass. ir noriai jungiasi į lietuvių susibūrimus. Visos to apylinkės lietuvių, kuriem lietuviškos parapijos tolokai, lietuviu kun. J. Paulausku džiaugiasi.

Susirinkimas buvo pradėtas ir baigtas kun. J. Paulausko malda. Kuopa bei jos valdyba daro viską, kad veikimas gyvuočių. Jos sekretore yra P. Staniūniemė.

H.M.

BOSTON, MASS.

**BARASEVICIUS ir SŪNUS
FUNERAL HOME**

254 W. Broadway
South Boston, Mass.

JOSEPH BARACEVICIUS
Laidotuvių Direktorius
Tel. ANDrew 8-2590

**Waitkus
FUNERAL HOME**

197 Webster Avenue
PRANAS WAITKUS

Laidotuvių Direktorius
ir Balsamuotojas
Cambridge, Mass.
NOTARY PUBLIC

Patarnavimas diena ir naktį
Nauja moderniška koplyčia sermenims dyktai. Aptarnauja Cambridge ir Bostono kolonijas žemaisiomis kainomis. Kainos tos pačios ir į kitus miestus.
Reikalų šaukite: Tel. TR 6-6434

NEW YORKAS

Tel. EVergreen 7-4335

Stephen Aromiskis
(ARMAKAUSKAS)
Graborius-Balsamuotojas
MODERNISKA KOPLYCIA

423 Metropolitan Ave.
Brooklyn, N. Y.

Tel. STagg 2-5043

Matthew P. Ballas

(BIELIAUSKAS)
FUNERAL HOME
M. P. BALLAS—Direktorius
ALB. BALTRONAS-BALTON
Reikalų Vedėjas

660 Grand Street
Brooklyn, N. Y.
NOTARY PUBLIC

EVergreen 8-9770

Joseph Garszva

GRABORIUS
BALSAMUOTOJAS

231 Bedford Ave.
Brooklyn, N. Y.

**J. B. Shalins-
Šalinskas**

Laidotuvių Direktorius
84-02 JAMAICA AVE.
(prie Forest Parkway Station)
Woodhaven, N. Y.

Suteikiam garbingas laidotuves.
Koplyčios nemokamai visose miesto dalyse; veikia ventiliacija
Tel. VIrginia 7-4499

**William J. Drake-
Dragūnas**

LIETUVIS ADVOKATAS
Telefonas JAMAICA 6-7272

**Vargoninkų
ir
chorvedžių
dėmesiu**

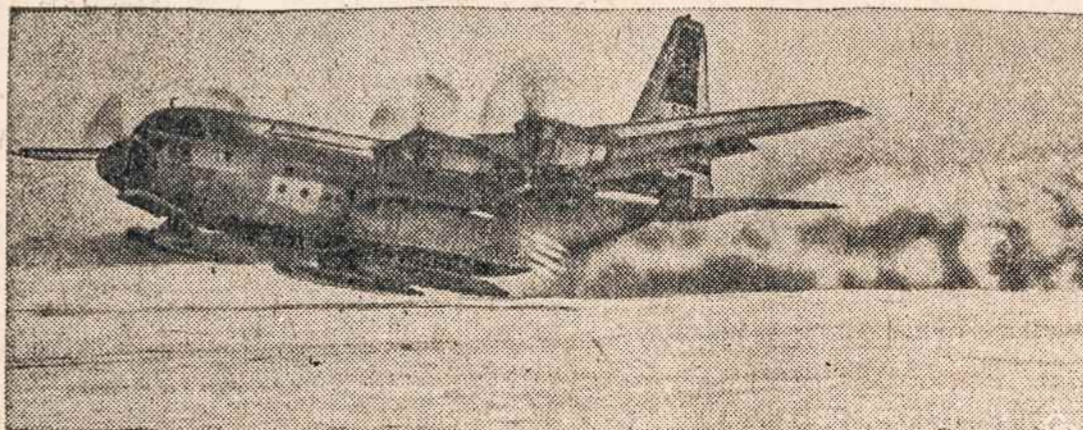
Išleista II laida

Kalėdų Balsai

30 kalėdinių giesmių
Surinko ir sutvarkė
JONAS J. SAUCIŪNAS
Kaina \$1.00, 36 pusl.

Gaunama:

DARBININKAS,
910 Willoughby Avenue,
Brooklyn 21, N. Y.

HERCULES transporto lėktuvas (sprausminis), 15,000 arklilo jėgos, kyla nuo ledo Minnesotoje. Jis gali būti naudojamas Arktikoje ir Antarktikoje. Pakelia 62 tonus ir skrenda 600 mylių į valandą.